

کتابخانه

شماره ۳ دی ۱۳۸۲
۲۱ نای القعد، ۲۴ ساهیر ۲۰۱۵
نورج جند
شماره ۱۳ بیانی ۶۶۴
صفحه ۱۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب انتشار:
خانه کتاب ایران
سرپرست: سید عبدالجواد موسوی
تعمیر: شامی، حیران قائم مقام فرادانی
اول خبر (جم) شمار ۹، صفحه دوم
تلفن: ۸۳۱۶۵۹، ۸۳۳۵۳۳
لیتوگرافی و چاپ: چاپ محمد
www.ketabeh.ir

دنیایی غریبه برای کم سوادان

گفت و گو با معاون آموزشی
سازمان نهضت سواد آموزی

۶

مهربان مثل مسیح

۹

افسانه معارف

درباره آثار زنده یاد
سید عباس معارف

۱۱

پژوهشی؛ آخرین گزینه

گفت و گو با
ایرج شایبایی

۲۲

سید عبدالحجیر موسوی

حیات خلوت فلاسفه

گفت و گو با
دکتر محمود عبادهیان

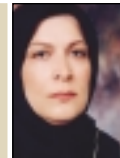
اندیشه ۱۰/

سرنوشت تألیف؛ انگیزه ترجمه

گفت و گو با
حسن سالاری

مرجع ۲۱/

آن پاک در دری

گفت و گو با
منصوره شریف زاده

مشون کین ۱۷/

تکیاوی ذهنی برای خروج از محدوده فکری

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: نویسندگان و اندیشمندان ایرانی باید در آثار خود آینده را پیش‌بینی کنند تا تکاپوی ذهنی ایجاد شود و بتوانیم خودمان را از این محدوده فکری که در آن قرار داریم، فراتر ببریم.»
این محصلده فکری که در گذشت تحول علم و تکنولوژی محصلحین صفا هرندی در جشنواره نشریات پنج اظهار کرد، اگر به سرگذشت تحول علم و تکولوژی غرب نگاه کنیم، متوجه می شویم که بسیاری از ترفعات امروزی محصول هادهای بلندپروازانه گذشته آنهاست.

وی افزود: «مان‌نویسان غربی با خیال پردازیهای خود، سباهای بعد را به روی کاغذ آورده‌اند که امروز بسیاری از این خیال‌پردازی‌ها به منصف ظهور رسیده و از طریق آنها اسپاه رسیدن به نقطه اوج و تکامل تکنولوژی غرب فراهم شده است.»
صفا هرندی به عنوان مثال به ژول ورن اشاره کرد و گفت:ژول ورن بسیاری از موارد را در گذشته وهم آورد خود پرورده بود که بعدها در علم واقع محقق شد. اندیشمندان و رمان‌نویسان نیز باید آینده را در آثارشان پیش‌بینی کنند تا به این وسیله همانند غربیها از محدوده فکری و جاگانه‌گی که قرار داریم، فراتر برویم.»
وی اشاره به این نکته که بسیاری از نشریات مکتوب چاپی را در خود موقتاً نمی‌کنند، گفت: «متأسفانه این نشریات تنها مصروف‌کننده کاغذ هستند و این برای ما بسیار گران‌کننده است.»
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خود را خدمتگزار اصحاب فرهنگ و هنر دانست و بیان کرد، بوظیفه ماست که نیازهای موعظات آثار همین نشریات خانواده سیچ نیز می‌تواند از برانه کاغذ بهره‌مند شود.

وی اظهار امیدواری کرد در عرصه مطبوعات حق مطلب را به جا آورد و عرصه تاثیرگذاری در حوزه فرهنگ و اصناف فرهنگی را فراهم سازیم.

حمایت اداره ارشاد آذربایجان شرقی از تأسیس کتابخانه

در آرایشگاههای استان آذربایجان شرقی به منظور ترویج فرهنگ کتابخوانی بین اقشار مختلف مردم از تأسیس کتابخانه در کلیه آرایشگاههای این استان حمایت می‌کنند.

اکبرزاده، مدیر امور کتابخانه‌های استان آذربایجان شرقی ضمن اعلام این خبر گفت: در این راستا به همت علی‌ضربوری، کتابخانه‌ای در آرایشگاه مرطبه ضربوری واقع در محله شنگلان تیریز تأسیس شده است.

وی افزود: «اداره فرهنگ و ارشاداسلامی آذربایجان شرقی نیز «چندکتاب» دو موضوعات فرهنگی هنری و اجتماعی برای استفاده علاقه‌مدان، به این کتابخانه اهدا کرده است.»

اکبرزاده در ادامه اظهار کرد: هر آرایشگاهی در استان آذربایجان شرقی می‌تواند با داشتن حداقل امکانات لازم، با سرمایه به امور کتابخانه‌های معرولت فرهنگی اداره ارشاد این استان، از حمایت‌های این اداره بهره‌مند شود.

وی همچنین از تجهیز کتابخانه‌های زندانها، مدارس و مساجد مختلف استان در هفت کتاب خرید داد و گفت: «در ايام هفت کتاب هفت کتابخانه در هفت بند زندان تیریز تأسیس شده و در کتابخانه‌های چندین ندامتگاه نیز در سراسر استان تجهیز شده‌اند.»
مدیر امور کتابخانه‌های آذربایجان شرقی ادامه داد: «همچنین طی این ایام ۲۲۵ عنوان کتاب به مدارس متقاضی اهدا شده است.»

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: فرهنگ و هنر منبع از اندیشه و فلسفه جدید غرب برای ما نه تنها سرمایه نیست بلکه خنصرسرمایه است.»

محمدحسین صفا هرندی در همایش سینماگذاری و نظارت بر تبلیغات که در مجتمع فرهنگی الغدیر برگزار شد، اظهار داشت: اما باید پیش‌نیا هادمان را برای ورود به عرصه برنامه‌ریزی فرهنگی اقبل تعیین کنیم، مشکل ما این است که این را پیش‌بینی نمی‌کنیم.»

وی ادامه داد: یکی از موانع موجود در برنامه‌ریزی فرهنگی، موانع ذهنی هستند که در برابر مدیریت فرهنگی یادخوب شناسایی شوند. ما اختصاصاً باید مدیر فرهنگی تربیت کنیم که علاوه بر توانمندی‌های معمول، توانایی‌های متناسب با ظرفیتهای جدید حوزه فرهنگ را دارا باشد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر لزوم داشتن مرکز مدیریت فرهنگ، تصریح کرد: ما باید مرکزی راه‌غوان مرکز مدیریت فرهنگ پیش‌بینی کنیم. همچنین باید دوره‌هایی برای تربیت مدیریت فرهنگی ایجاد شود.»

وزیر فرهنگ و ارشاداسلامی:

جووانان حرفه‌های زیادی دارند

وی در ادامه افزود: «مدیر فرهنگی باید جزئیات آثار و موسیقی آگاه باشد و در غیر این صورت حداقل باید از قدرت به کارگیری منابع فرهنگی برخوردار باشد.»

صفا هرندی حوزه فرهنگ را حوزه دیرپاده دانست و گفت: «فرهنگ حوزه‌ای دیرپاده است البته حاصلی که از آن به دست می‌آید، دیرپا، مانا و ماندگار است.»

وی بر حضور نیروهای جوان در حوزه فرهنگ و هنر تأکید کرد و اظهار داشت: اما باید به نیروهای جوان

جدیدی که عرصه تا به حال بر روی آنها بسته بوده میدان دهیم. در حقیقت در بسیاری از موارد دیده شده است که وقتی میدان گذاشته می‌شود، جوانان حرفه‌ای زیادی واردند. لذا گذردن این باب برکت‌زا است.»

راه اندازی بانک اطلاعات کتابخانه‌های ایران

بانک اطلاعات کتابخانه‌های ایران به منظور اطلاع‌رسانی به پژوهشگران و محققان کشور و هغه راهنمای جامع کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی توسط سازمان اسناد و کتابخانه ملی راه‌اندازی شد.
به گزارش روابط عمومی کتابخانه ملی، جست‌وجویاساس نام کتابخانه، نام سازمان محل نشانی اینترنتی **www.nli.ir/twoc/directory.aspx** تکمیل و به واحد شایک در کتابخانه ملی ارسال‌کنند.

کتابهای مرحوم همایی به کتابخانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی اهدا شد

گروه خبر کتاب هفت، کتابهای چاپی مرحوم استاد الل‌الین‌رسانی‌ی عملی توسط خانم آیدان به کتابخانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی اهدا شد.
نهادبنی‌ال‌قادر رئیس کتابخانه فرهنگستان زبان و ادب فارسی ضمن بیان این خبر گفت: «این کتابها پس از فهرست‌نویسی، احتمالاً سال آینده در محلی مجزا و جداگانه در کتابخانه فرهنگستان نگهداری شده و در دسترس مراجعان و علاقه‌مدان قرار خواهد گرفت.»

نمایش چهل عنوان منتخب بین‌المللی

ویژه کودک معلول در ایران

گروه خبر کتاب هفت، چهل عنوان کتاب منتخب بین‌المللی از سوی IBBY ویژه کودک معلول به مدت دو روز (سام‌از فرولون‌دی‌ماه‌از مؤسسه مادران امروز به نمایش گذاشته شد.
این چهل عنوان کتاب به مدت سه ماه توسط شورای کتاب کودک در ایران به نمایش گذاشته می‌شود و پس از آن برای نمایش در دیگر کشورها از ایران خارج خواهد شد.
میریان بعدی نماینده بین‌المللی کتاب برای کودکان معلول در ایران، حسینیه ارشاد است که دعم و یازدهم‌دی‌ماه شاهد برگزاری آن خواهیم بود. پس از آن، کتابها به دیگر شهرتشان‌برده خواهد شد. تاکنون تنهاصفهان برای میزبانی این نمایشگاه اعلام آمادگی کرده است.
در نمایشگاه دو روزه که همزمان با همایش فرهنگ و کودک ویژه برگزار شد، علاوه بر منابع خارجی، کتابهای ایرانی با موضوع کودک معلول نیز به نمایش گذاشته شد.

۳۲۸ عنوان کتاب در راه

۳۲۸ عنوان کتاب در هفت منتهی به سی‌ام آذر مجوز گرفتند که آثار موضوعی آن بدین شرح است:
کتابک دانشگاهی (۹۸ عنوان)، علوم اجتماعی (۳۲ عنوان)، ادبیات (۵۰ عنوان)، علوم دانشگاهی (۲۵ عنوان)، دین (۳۳ عنوان)، روانشناسی (۲۵ عنوان)، تاریخ (۱۹ عنوان)، کلیات (۱۰ عنوان)، هنر (۹ عنوان) و علوم سیاسی (۷ عنوان).

همچنین در هفت مذکور، ۲۲۲ عنوان کتاب اهم از چاپ اول یا چاپهای بعدی به دبیرخانه هیأت نظارت بر اجرائی ضوابط نشر کتاب اطلاع وصول شده است.

فراخوان نمایشگاه بین‌المللی کتاب و مطبوعات سوئیس

بسیستم نمایشگاه بین‌المللی کتاب و مطبوعات سوئیس هفت تا یازدهم اردیبهشت ۱۳۸۵ (۲۷ آوریل تا اول می ۲۰۰۶) در ژنوا برگزار می‌شود. براساس اعلام نمایشگاه مذکور، متر از غرفه‌ها ۴۰ تا ۱۸،۷۲ متر مربع است و هزینه هر متر مربع آن نیز بین ۲۲۵ تا ۲۶۶ فرانک سوئیس متغیر است.
علاقمندان می‌توانند جهت کتب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۳۹۸۰۰۰ دفتر تبلیغ و عقابتهای فرهنگی امور نشر بین‌الملل تماس بگیرند.

فراخوان نمایشگاه بین‌المللی کتاب بولونیا

گروه خبر کتاب هفت، چهل و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب بولونیا تا هفت تا نهم فروردین ۱۳۸۵ (۳۰ تا ۳۰ مارس ۲۰۰۶) در ایتالیا برگزار می‌شود. این نمایشگاه، دومین نمایشگاه تخصصی کتاب کودک است که هم‌راه با آن، به‌ترین آثار تصویرگری کتاب کودک گوناگون اهدا می‌شود. کشور میزبان ستان هم‌هان افتخاری این دوره نمایشگاه است. علاقمندان به شرکت در این نمایشگاه برای کتب اطلاعات بیشتر می‌توانند با شماره تلفن ۳۳۹۸۰۰۰ دفتر جمیع و عقابتهای فرهنگی امور نشر بین‌الملل تماس بگیرند.

حضور پنج قاره در جشنواره کاریکاتور کتاب

تاکنون آثاری از کاریکاتوریستهای مجده کشور جهان به دبیرخانه اولین جشنواره بین‌المللی کاریکاتور کتاب ارسال شده است.

به گزارش ستاد جشنواره بین‌المللی کاریکاتور کتاب، سعود ضحایی طباطبایی با تأکید بر اینکه موضوع کتاب از جمله مباحث مهمی است که در این سالها مورد توجهی متوانان فرهنگ کشور قرار گرفته است،قال خوب هر زمان خارج از این جشنواره را یادآور شد و گفت: «همه‌زمانی از پنج قاره جهان و از کشورهای چون ایتالیا، روسیه، کانادا، برزیل، ایتالیا، مصر، یمن، چین، هند، آفریقای جنوبی و… با ارسال آثاری حضور خود را در این جشنواره اعلام کرده‌اند.»

وی با اشاره به اینکه بیشتر آثار اسالی از طریق شبکه جهانی (اینترنت) که دبیرخانه جشنواره رسیده است از قرار گرفتن منتخب آثار رسیده به جشنواره بر روی سایت خانه کاریکاتور (francanton.com) خبر داد و افزود: با توجه به مهلت باقیمانده برای ارسال آثار، تلاش می‌کنیم تا پایان بهمن ماه برگزیدگان نهایی بخشهای منتخب جشنواره و معرفی کنیم.»

شاهنامه و قمیسنیم در زنجان

تقدش

کتاب شاهنامه و قمیسنیم و (مهری نلخایی) در سیستمی نشست گروه نقد کتاب ادبیات عصر ویررسی شد.

قدممعی قشمری، استاد ادبیات دانشگاه و مدیر انتشارات فرهنگ‌یکی از سخنرانان این نشست بود. وی با اشاره به پژوهشهای تاریخی انجام شده درباره زنان گفت: «به موضوهای مانند بررسی موقعیت زنان در طول تاریخ حتماً باید نگاهی پژوهشی داشت.» اما متأسفانه در کشور ما پژوهش درباره بعضی موضوعات مشکل‌آفرین است و در بسیاری از مواقع جزو اسرار محسوب می‌شود

سرمای که استاد ارهمنی‌ایان‌نامه «شاهنامه و قمیسنیم» که اکنون به صورت کتاب به چاپ رسیده است، بوده در ادامه افزود: «شاهنامه یکی از عرصه‌هایی است که هم براسنده و هم مخاطبانش در قبال جنس زن دچار نشست رای هستند. فردوسی هم متپایانده زن است و هم نگوکنده آن.»

دنیایی غریبه برای کم‌سوادان

گفت‌وگو با جلیل صفری معاون آموزشی سازمان نهضت سوادآموزی

گلی مقبسه

هفت دهم ماه سالروز تأسیس نهضت سوادآموزی در ایران است. از آن روز پیش از دو دهه گذشته و اکنون این نهاد در آغاز دهه سوم فعالیت‌های خود قرار گرفته است. طی این سالها با فعالیت‌های این سازمان، شاخص قدر مطلق سوادآموزی از ۱۲٪ میلیون نفر در سال ۱۳۳۵ با بیش از ۵۲ درصد سوادآموزی به حدود ۸۰ میلیون نفر یا ۵۵ درصد سوادآموزی کاهش پیدا کرده است. این سازمان در سال ۹۶ به خاطر اجرای طرح خدمات‌محابه‌ای و نوآوری در برنامه‌های پی از سوادآموزی، از یونسکو و در سال ۸۸ برای اجرای طرح «خواندن با خانواده» موفق به دریافت جایزه از سوی آیسکو شده است. با جلیل صفری، معاون آموزشی سازمان نهضت سوادآموزی درباره فعالیت‌های حوزه نشر این سازمان به گفت‌وگو نشستیم.

در ابتدای امر جایگاه کتاب و کتابخوانی را در نهادهای به نام سازمان نهضت سوادآموزی شرح دهید.

بحث کتاب و مطالعه برای همه کسانی که با سواد می‌شوند امری ضروری است، اما آنچه در مورد نهضت در این زمینه اتفاق افتاده است، جلوگیری از رجعت قشر زیادی از باسوادان به بی‌سوادی است.

نظام آموزشی نهضت سوادآموزی در دو بخش مقدماتی و تکمیلی، مجموعاً ۵۵۰ ساعت آموزش را شامل می‌شود و طبیعی است که این مدت آموزش عمق زیادی نداشته باشد. بنابراین آموزش یافتگانی که به منابع مکتوب دسترسی ندارند به شدت در معرض بازگشت به بی‌سوادی هستند. به منظور برطرف شدن این مشکل حدود پنج سال پیش از تأسیس نهضت، کار تولید کتاب‌های جیبی را آغاز کردیم که از یک سو خیلی و کمبود منابع مکتوب و از سوی دیگر روزآمد کردن مطالب و محتوای کتاب‌های آموزشی را در پی داشت و موجب پویایی ویژه‌ای در بین سوادآموزان شد.

به غیر از کتاب‌های درسی که توسط نهضت منتشر می‌شوند، به چه موضوع‌های دیگری در زمینه نشر کتاب در این سازمان توجه شده است؟

به طور کلی سازمان نهضت سوادآموزی در چهار حوزه، کتاب منتشر می‌کند: کتاب‌های درسی که خاص دوره‌های مقدماتی، تکمیلی و پایانی است، کتاب‌های روش تدریس که با توجه به کتاب‌های درسی برای کارشناسان تهیه شده است، کتاب‌های جیبی ویژه سوادآموزان و افراد کم‌سواد و در آخر کتاب‌های علمی که مخاطب آنها، کارشناسان و دست‌اندرکاران بزرگسالان هستند.

کتاب‌نویسی ویژه کم‌سوادان تخصصی است که در جامعه ما کمتر به آن پرداخته شده است. این در صورتی است که جمعیت فراوانی از مردم ما را حتی شاید در بخش‌های مؤثر جامعه، کم‌سوادان تشکیل می‌دهند. بسیاری از این افراد تقاضای مهم و متفاوتی از قبیل تربیتی، خدماتی، کشاورزی و... را به عهده دارند.

متأسفانه این قشر بزرگ نه تشریح ویژه دارند و نه در خصوص انتشار کتاب برای آنها فعالیت زیادی انجام می‌شود و به طور کلی این افراد با دنیای مکتوب غریبه هستند. البته این مشکل، یک مسئله بین‌المللی است. به طور مثال در تحقیقی که در کشور کانادا صورت گرفته، مشخص شده است که تعداد زیادی از باسوادان این کشور توانایی خواندن و استفاده از دستوره‌های روی بسته‌های دارو را ندارند. این در حالی است که میانگین تحصیل در کانادا ۱۳ سال و در ایران ۷ سال است.

فعالیت‌های سازمان نهضت سوادآموزی در جهت برطرف کردن این معضل چه بوده است؟

برای غنی‌سازی محیط ذهنی کم‌سوادان در

متأسفانه این قشر بزرگ نه تشریح ویژه دارند و نه در خصوص انتشار کتاب برای آنها فعالیت زیادی انجام می‌شود و به طور کلی این افراد با دنیای مکتوب غریبه هستند

تألیف آموزش و کتاب، طرح‌های مختلفی اجرا کرده‌ایم که از آن میان می‌توان به این موارد اشاره کرد: در طرح «خواندن با خانواده» بازده جلد کتاب با موضوعات مختلف اجتماعی، اخلاقی و بهداشتی در اختیار سوادآموزان قرار می‌گیرد تا آنها پس از مطالعه این کتاب‌ها همراه با خانواده‌هایشان، نتایج آن را به صورت مکتوب در کلاس ارائه کنند و در محیط رفتاری با سایر همکلاس‌ها خود قرار بگیرند. البته مراکز سازمان در استان‌های مختلف اجازه دارند تا ۴۰ درصد از محتوای تولیدی خود استان را وارد این چرخه کنند.

در طرح دیگری با عنوان «گروه‌های پیگیر» حدود ۲۸ عنوان کتاب با موضوعات جیبی طی سه مرحله در اختیار سوادآموزان قرار می‌گیرد و در این مرحله نتایج حاصل از خواندن، بحث و بررسی این کتاب‌ها در گروه‌ها جمع‌آوری شده و در اختیار آموزش‌یار قرار می‌گیرد. همچنین سوادآموزان از طریق پست کتاب دریافت کرده و پس از مطالعه نظر خود را درباره آن ارائه می‌دهند. در واقع سازمان سعی دارد مهارت عمده خواندن و نوشتن را در سوادآموزان تقویت کند. در زمینه نشر کتاب با سازمان‌های دیگر هم

همکاری می‌کنید؟

بله. با دستگاه‌های مختلفی چون جهاد کشاورزی، دفتر مشارکت امور زنان، ریاست جمهوری، یونسکو، بوئسکف، ستاد مبارزه با مواد مخدر و... در نشر کتاب همکاری داشته‌ایم. هر کتابی که با همکاری این سازمان منتشر شده در گردونه آموزشی قرار گرفته است. به طور مثال در همکاری با جهاد کشاورزی ۲۰ عنوان کتاب به زبان ساده در اختیار کشاورزان قرار گرفته است. کتاب «نیروی انتظامی هشدار می‌دهد» با همکاری نیروی انتظامی و هشت جلد کتاب «فناوتندسازی زنان برای تربیت کودکان» با همکاری یونسف از جمله کتاب‌های موفق سازمان هستند که در شمارگان وسیع به چاپ رسیده‌اند.

در حوزه تولید محتوا و کتاب، سازمان، فعالیت‌های آموزشی تیز داشته است. به طور مثال ماتیروهای نهضت را در استان‌ها آموزش داده‌ایم و تولید کتاب را به داخل استان برده و سعی کرده‌ایم آنها را به نوشتن کتاب ترغیب کنیم که تقریباً تمام استان‌ها کتاب‌های قابل قبولی تولید کرده‌اند. البته در حال حاضر در ۲۲ استان کشور حداقل یک نشریه در ماه از سوی سازمان نهضت سوادآموزی آن استان منتشر می‌شود.

همچنین کتابخانه‌های سیار سازمان در ۳۱ استان کشور، کتاب را به دل روستاها می‌برند. البته مخاطب مورد نظر ما قشر کم‌سواد بوده اما افرادی هم هستند که با تحصیلات دانشگاهی از این کتابخانه‌ها بهره می‌گیرند.

در ضمن از چهار سال پیش در جریان سوادآموزی کشور اتفاق ویژه‌ای رخ داد و آن هم تأسیس مراکز یادگیری محلی است. هدف اصلی آموزش در این مراکز، اساس زندگی است. در هر یک از این مراکز که تعداد آن حدود ۲۵۰۰ باب است، کتابخانه‌ای نیز برقرار است که از آن برای غنی‌سازی محیط مطالعه کم‌سوادان استفاده می‌شود.

تحوه همکاری با این سازمان‌ها به چه صورت است؟

ما با دستگاه‌های مختلف که یک نوع نیاز آموزشی را در مردم برطرف می‌کنند، تقاضای نام‌های در همان زمینه می‌نویسیم و براساس نیازی که آن دستگاه احساس می‌کند و با همکاری ما، تهیه و تولید کتاب می‌پردازیم. به طور مثال طی همکاری که با سازمان مواد مخدر داشتیم، کتابی توزیع کردیم. البته پس از اجرا کار مطالعه هم صورت گرفت تا میزان تأثیر کتاب بررسی شود.

در صحبت‌هایتان به کتابخانه‌های سیار اشاره کردید، نحوه خدمات‌رسانی این کتابخانه‌ها به چه صورت است؟

در ابتدای راه اندازی این کتابخانه‌ها یونسکو کمک زیادی در تهیه و خرید کتاب به نهضت کرد و ما تلاش کردیم علاوه بر کتاب‌های تولیدی نهضت، مجموعه‌ای از کتاب‌های مرجع را هم در این کتابخانه‌ها قرار بدهیم تا افراد دیگر نیز بتوانند از این کتابخانه‌ها بهره بگیرند.

نحوه فعالیت کتابخانه‌های سیار به این صورت است که این کتابخانه‌ها به همراه ۲ کتابدار و

یک راننده مسیری را آغاز می‌کنند و به اهالی روستاهایی که در آن مسیر قرار دارند کتاب امانت داده و در طول یک ماه حداقل دویار به همان روستا سر می‌زنند. ما اطلاعات آماری حاصل از امانت کتاب‌ها را جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌کنیم که با همکاری این سازمان مورد علاقه کم‌سوادان است تا به تولید آن دسته از آثار اقدام کنیم.

از کتاب‌های درسی نهضت سوادآموزی و شیوه تألیف و تغییر آنها بگویید.

نهضت در دوره مقدماتی دو عنوان کتاب به نام‌های فارسی و ریاضی دارد. در دوره تکمیلی علاوه بر دو عنوان ذکر شده، فرهنگ اسلامی و قرآن و دوره پایانی کتاب علوم (اجتماعی و تجربی) نیز به آن افزوده می‌شود. این کتاب‌ها توسط دفتر پژوهش و تألیف کتب درسی سازمان نهضت سوادآموزی تهیه و تولید می‌شوند و متناسب با تغییرات دیگر، در محتوای این کتاب‌ها نیز تغییراتی صورت می‌گیرد البته چون کتاب، درسی است، این تغییر به کندی صورت می‌گیرد و آموزش کامل که نمی‌توان آن را در کتاب‌های درسی ارائه کرد، از طریق کتاب‌های جیبی جریان می‌یابد. مانند مجموعه «خواندن با خانواده» که قبلاً درباره آن توضیح دادم.

در مجموع تمام امور مربوط به آماده‌سازی یک کتاب تا مرحله لیتوگرافی در دفتر پژوهش سازمان صورت می‌گیرد.

شمارگان کتاب‌ها بر چه اساسی تعیین می‌شود؟ این کتاب‌ها به خارج از کشور هم فرستاده می‌شوند؟

شمارگان براساس آمار طیف مشخص شده تعیین می‌شود و بین ۵ تا ۱۰۰ هزار جلد متغیر است. در مورد بخش دوم سوانتان باید بگویم، به کتابخانه‌های نهضت تاکنون به کشورهای افغانستان، تاجیکستان و به شکل پراکنده‌ای به اروپا فرستاده شده است. مخاطبان اروپایی این کتاب‌ها معمولاً کسانی هستند که می‌خواهند از فراموش شدن زبان مادری‌شان جلوگیری کنند اما در کشورهای افغانستان و تاجیکستان ما حتی مریدان آموزشی هم تعلیم داده‌ایم.

و اما حرف آخر؟

هر چقدر ما بتوانیم ذهن مردم را با مقوله خواندن بیشتر آشنا کنیم، جامعه بهتری خواهیم داشت. کتاب در جامعه ما مظلوم‌ترین رسانه است. کتاب جایگاه و قدر داده در صورتی که رسانه‌های دیگر با تغییراتی که در نوج ارائه داشته‌اند جایگاه خودشان را حفظ کرده‌اند. هیچ عنصری از لحاظ آموزشی نمی‌تواند جای کتاب را بگیرد. کتاب ذهن خواننده را فعال می‌کند. یعنی تفکر و اندیشه را و اگر تفکر و اندیشه خوب هدایت شود به خلاقیت می‌انجامد.

همان‌طور که برای جسم حیوانات و ورزش آنها سرمایه‌گذاری می‌شود باید برای تغذیه فکری آنها نیز برنامه‌ریزی کرد. اگر از لحاظ فکری و مغزی تقویت شویم در برابر همه ناخنجاری‌ها می‌توانیم باقیمانیم. در غیر این صورت همه امکانات ما در مسیر ناخنجاری‌ها قرار خواهد گرفت.

هسته اصلی کتاب در نهضت سوادآموزی

گزارشی از فعالیت‌های دفتر پژوهش و تألیف سازمان نهضت سوادآموزی

دفتر پژوهش و تألیف سازمان نهضت سوادآموزی را شاید بتوان هسته اصلی حوزه کتاب و نشر در این سازمان دانست. این دفتر در سال ۱۳۶۰ با پنج هدف اساسی و بنیادی در کنار سازمان نهضت سوادآموزی آغاز به کار کرد. این اهداف عبارتند از: برنامه‌ریزی درسی بر اساس سیاست‌های جاری سازمان، تألیف کتابها در چهار گروه درسی، فارسی، مشارکتی و استانی، فناوری آموزشی توسط وسایل چندرسانه‌ای به منظور تقویت آموزش، نقد و تجزیه و تحلیل کتابهای منتشر شده و بالاخره، پژوهشی در عمل، یعنی بررسی مشکلات سوادآموزان و ارائه راه‌حل برای آنها.

سازمان نهضت سوادآموزی علاوه بر کتابخانه‌های مراکز ملارد، شیراز، ساری و مشهد، کتابخانه‌ای تخصصی نیز در دفتر پژوهش سازمان دایر کرده است.

کتابخانه تخصصی

کتابخانه تخصصی دفتر پژوهش در سال ۱۳۶۲ به منظور پشتیبانی از برنامه‌های سوادآموزی به ویژه تألیف کتابهای درسی تأسیس شده است. این کتابخانه حدود ۳۵۰۰ جلد کتاب در موضوعات ادبیات، روانشناسی، برنامه‌ریزی، اقتصاد، مدیریت، تاریخ و فلسفه، تربیتی و آموزشی... دارد.

کتابها را با رویکرد علمی در این کتابخانه جمع‌آوری شده است. اکثر گزارش حدود ۲۰۰ عنوان پژوهش انجام شده در زمینه سوادآموزی نیز در این کتابخانه موجود است.

وی همچنین توضیح می‌دهد: «کتابخانه تقریباً حدود دو دویست مراجعه‌کننده ثابت دارد که بیشتر

از کارشناسان نهضت سوادآموزی، معلمان و دانشجویان رشته‌های مختلف به ویژه کتابداری هستند. علت مراجعه دانشجویان کتابداری نیز وجود ماده درسی با عنوان «تئیه مواد درسی برای آموزش بزرگسالان» در واحدهای درسی آنها است.

کتابخانه حدود ۱۳ عنوان نشریه تخصصی را نیز به صورت مشترک دریافت می‌کند. در ضمن بخشی نیز با عنوان فناوری آموزشی، نرم‌افزارهای آموزشی را در اختیار کارشناسان قرار می‌دهد.

کتابخانه سالن مطالعه‌ای به آن معنادار و شاید هم

نوایی می‌گوید: «تیراژ کتابها براساس میزان فراگیری مخاطبان و طرح و برنامه‌ها مشخص می‌شود و تاکنون تعداد زیادی از این کتابها ترجمه و به خارج از کشور (بیشتر کشورهای آسیایی عضو یونسکو) فرستاده شده است.»

وی درباره کتابهای در دست چاپ سازمان توضیح می‌دهد: «در حال حاضر سه عنوان کتاب فرادرسی، به نام‌های اصول و مبانی ساده‌نویسی، اصول و مبانی برنامه‌ریزی درسی بزرگسالان و مجموعه مقالات چهارم برزی درسی آموزشی بزرگسالان، به علاوه چهار عنوان کتاب درسی ویژه سوادآموزان زیرچاپ است.»

همچنین یازده عنوان کتاب ویژه مراکز یادگیری محلی با عنوان کلی سپس از سواده آماده چاپ شده که هدف اصلی این مجموعه جلوگیری از فراموشی آموخته‌های کم‌سوادان است.

در ضمن بهداشت دوران بارداری، به سوی پرستش و میزگرد در خانه از جمله کتابهایی هستند که امیندواریم به زودی چاپ‌برسند.

نوایی درباره وضعیت نشر ویژه کم‌سوادان می‌گوید: ما در جامعه، ناشر یا نویسنده خاص این نشر یا حتی یک نشریه ویژه کم‌سواد نداریم. البته ما شنبه‌ها، نیم صفحه با عنوان «سواده» در روزنامه اطلاعات مطلب داریم اما هیچ نشریه مستقلی برای این نشر وجود ندارد.

وی درباره تألیف کتاب برای کم‌سوادان خبر می‌دهد: «سازمان در سال گذشته، کارگاههایی را در چهار منطقه کشوری برای آموزش آموزگاران و مدیران مراکز برگزار کرد. این افراد براساس این کارگاهها، هشتاد عنوان کتاب تألیف کردند که یازده عنوان برگزیده آن آماده چاپ شده است.»

با نوشته‌های ساده

فصل دوم کتابهای سازمان نهضت سوادآموزی را معرفی کنیم. کتابها از ورق می‌زنم و نگاه می‌کنم. هر چه بیشتر آنها را ورق می‌زنم و می‌خوانم بیشتر به نقش کارکردی آنها می‌پردازم. حرفهای جمل محرف، معاونت آموزش سازمان نهضت سوادآموزی می‌افتم که درباره جیکه این کتابها می‌گفت، تعداد کم سوادانی چون کشاورزان و مالدان که موفقیتهای کاری و اجتماعی تاثیرگذاری دارند کم نیست، اما منابع مکتوبی که به زبان ساده درباره جزئیات پیش‌شان صحبت کرده باشد، کم است. در صورتی که با انتشار یک کتاب به زبان ساده می‌توان به آنها در جهت پیشرفت و بهبود کارهایشان کمک کرد.

در یکی کتابهایی که در ادامه معرفی می‌شوند ساده و کاربردی بودن آنهاست. کتابهایی که نگاه با شمارگان ۱۰۰ هزار نسخه به چاپ رسیده‌اند.

«دینو در دایه» شغلی پرآرامد» به سرپرستی جهانگیر سعیدی با همکاری کارگاه ملی برنامه‌ریزی و تولید مواد یادگیری ویژه بزرگسالان و معاونت آموزشی نیروی انسانی سازمان نهضت سوادآموزی در سال ۸۰ تهیه شده است.

تهیه این کتاب یکی از نتایج برگزاری کارگاههای آموزشی در سال ۷۸ است. این کارگاه در سال ۱۳۷۸ با همکاری مرکز فرهنگی آسیا و اقیانوسیه یونسکو و دفتر منطقه‌ای یونسکو در آسیا و اقیانوسیه به مدت شش روز برگزار شد. در این کارگاهها که با حضور چهل کارشناس از نهضت سوادآموزی استانها و هشت متخصص و عضو هیأت علمی تشکیل شد،

افراد با مراحل اساسی برنامه‌ریزی درسی، شیوه‌ها و سبکهای نگارش، اصول ساده‌نویسی، ویرایش، تصویرسازی و روشهای مواد آموزشی آشنا شدند. آثار آنها در تولید رسانه‌های برنامه درسی، کتاب آموزشی، نشریه‌ها و پوسرها استفاده کنند.

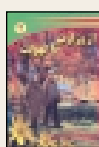
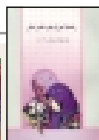
مهمان ناخوانده مرزعه ماه از سری کتابهای بخش کشاورزی است که توسط محمود دایالی، فراد اخلاقی و فرج‌الله رضقان زاده تهیه شد.

عطف هر چه چیست؟، اهمیت مبارزه با علفهای هرز، روشهای مبارزه با علفهای هرز و بخشی از علفهای سرفصلهای این کتاب است.

مجموعه سه جلدی آموزش برای زنان روستایی، با عناوین «فصلنامه تنظیم خانواده و بهداشت»، «فصلنامه فقهی گروههای آسیب‌پذیر» و «بهداشت و تولید مواد غذایی» در راستای همکاری‌های بین بخشی سازمان نهضت سوادآموزی با اداره تعذیه معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صندوق کودکان سازمان ملل متحد با شمارگان ۲۰ هزار نسخه منتشر شده است.

این کتاب قبلی است از مجموعه «آموزش برای باران چند پشه» که توسط هزارن سوادنویسی شده است.

«خورشید لؤلؤ» عنوان کلی است از سوی دفتر پژوهش و تألیف کتاب و فناوری آموزشی درباره زندگی امام خمینی (ره) که در سال ۸۳ با شمارگان ۲۰ هزار نسخه منتشر شده است. «زنان فرمان» با موضوع معرفی زنان فرمان‌مسلمان توسط محمدمحمد جواد بهشتی برای سوادآموزان دوره تکمیلی نوشته شده و در سال ۸۳ با شمارگان ۱۰ هزار نسخه به چاپ رسیده است.

سه کتاب احمد کاز و وسایل خود باقیمانده گردآوری مصورمه ریعی در شمارگان ۱۰۰ هزار نسخه، سیگار بلاه جان آستانه، تألیف دکتر مسعود قزوحاری، در شمارگان ۵۰ هزار نسخه و «عقلانه بگیر» موهوبو اکبرلو در شمارگان ۱۰۰ هزار نسخه از جمله کتابهای پس از سوادآموزان گروههای یکپارچه سوادآموزی برنامه گروههای یکپارچه سوادآموزی سه مرحله است که توسط سازمان طی این سه مرحله ۴۴ جلد کتاب مرحله اول، ۱۸ جلد، مرحله دوم و سوم هر کدام ۱۳ جلد کتاب را می‌خوانند تا به مهارت مستقل خوانی دست یابند.

دو کتاب «وزارت کوهکوت» برای آسیایی‌ها و «یکپارچه اجناسات و مراقبتهای دوره سالمندی» از «فرز استانی» برای آسیایی‌ها و «فاز گفتار و زندگی حضرت زهرا (س) نوشته مهدی اهلایی» براساس نژادهای محلی و منطقه‌ای استان خراسان در سال ۸۲ تهیه و تدوین شده است.

مواکنش برای زندگی است که در سال ۸۳ با همکاری یونسکو

در شمارگان ۱۰۰ هزار نسخه تهیه شده است. کتاب دوگانه «اصول آموزش معارفهای زندگی برای جوانان و زنان» در اصل در سال ۷۹ از سوی یونسکو برای آموزش مهاجرین افغان در ایران تألیف و منتشر شده بود که سازمان نهضت سوادآموزی در سال ۸۸ آن را به عنوان راه‌نمای آموزش آموزگاران مراکز یادگیری محلی تدوین کرد.

«امانی نظری آموزش از راه دور» نوشته دینوموند کیگانی با ترجمه مجید خسروعی ذوقی در گروه کتابهای فرادرسی سازمان نهضت سوادآموزی در ۱۳ فصل منتشر شده است.

این کتاب از جمله کتابهایی است که در جهت ارتقای سطح علمی کارکنان آموزشگران و همچنین توسعه مفاهیم سوادآموزی و آموزشی بزرگسالان در میان دانشمندان و علاقه‌مندان به مباحث علمی، آموزشی بزرگسالان از سوی سازمان نهضت سوادآموزی در زمره کتابهای فرادرسی منتشر شده است.

آذر اسدی

هفته گذشته سالگرد حضرت مولانا بوده به این بهانه گزارشی درباره ترجمه شعرهای مولانا به زبانهای دیگری تهیه کردم. در گزارش هفته پیش درباره ترجمه شعر مولانا صحبت شد و سرپرست مجله این اشعار به زبان انگلیسی مورد توجه قرار گرفت. در این شماره به ترجمه اشعار مولانا به آلمانی و ترکی می‌پردازیم.

ترجمه اشعار آلمانی

اولین کسانی که شروع به ترجمه اشعار مولانا به آلمانی کردند، هانز پورگشتال وروگرت بودند. پس از آنها هلدوت ریتر، شروع به تحقیق درباره مولانا کرد.

آنه ماری شِمِل یکی از کسانی است که سالهای زیادی به تحقیق و پژوهش درباره اشعار و زندگی مولانا پرداخته است. او دکترای مطالعات اسلامی از دانشگاه برلین است. شِمِل علاوه بر زبانهای انگلیسی و آلمانی (که کتابها و مقالات خود را بیشتر به این دو زبان می‌نوشت) به زبانهای فرانسه، فارسی، عربی، ترکی، اردو، سندی و بنگالی نیز تسلط داشت. شِمِل که آثار وی بیشتر در مجله‌های کلتک قدیم و کیهان آلمنیته منتشر شده، با توجه به اصطلاح «بر علوم و ادب انسانی، صحنی است» که به ایجاد متفکله شعرهای مولانا توجه کرده است، کتابی به اسم شِمِل را به عنوان مولوی‌شناس مطرح کرده‌شده شمس، سیری در آثار و افکار مولانا است که در سال ۲۷ توسط حسن لاهوتی ترجمه شد.

از دیگر کتابهای ترجمه اشعار مولانا به آلمانی می‌توان به ترجمه متن کامل کَش دفتر اشاره کرد. این ترجمه اولین بار در سال ۲۰۰۲ توسط زیلا سهرانی، کارگردان آذر، و میرین هارد انجام شد. ترجمه آلمانی این کتاب مستقیماً از متن فارسی منوی نیکلسون صورت گرفت. این کتاب شامل دو مقدمه جامع است که توسط دلیرآذر نوشته شده. این ترجمه به نثر است و سعی در وفادار ماندن به متن اصلی داشته و با توجه به پیش و روش مولانا در این ترجمه در پرداختن به معنا تلاش شده است.

علاوه بر این ترجمه، کریستوفر اوسن اشتیرتانه نیز منوی نیکلسون را به آلمانی ترجمه کرده است. این ترجمه در سه جلد و به نام مولانا جلال الدین رومی، به چاپ رسیده است. بایوردی با اشاره به این ترجمه به زبان آلمانی می‌گوید: «بهترین ترجمه آلمانی مولوی همین ترجمه است». اما وقتی این کتاب را هم می‌خوانم می‌بینم متأسفانه، اشعار منوی نیست. ترجمه اشعار مولانا مانند این است که برای کسی فقط از زیباییهای یک تابلو تعریف کنید. از منظره و رنگ یک تابلوی زیبا، بدون اینکه آن فرد تابلو را ببیند. گمانی هستند که در ترجمه آلمانی تلاش کردند وزن و قافیه را رعایت کنند ولی بعد از ترجمه با یک اثر تکه تکه شده مواجهیم.

ولی با اشاره به مفاهیم مطرح شده در شعرهای مولانا توضیح می‌دهد: «با نظر منظم، مولانا مسائل چمن پارکنت به معنویت و در حقیقت، پارکنت به قرب الهی را مطرح می‌کند که در جوامع مدرن از آنها استقبال شده است. اگر کسی بیولانه اشعار را می‌خواند، به گونه‌ای ترجمه کند که دیگران با حالات معنوی و لاهوتی مولانا آشنا شوند. عالی است اما من فکر می‌کنم مفهوم مردم مولانا در ترجمه از دست می‌رود. این استاد ادبیات معتقد است ترجمه اشعار نوع خیلی سخت نیست، چون آنها نقیدی را که شاعران

کلاسیک به وزن و قافیه داشتند، ندارند.

ترجمه به ترکی

ترکیه چند سال است برنامه‌های جذاب و علمی-سنتسی را به مناسبت هفته مولانا در آرمگاه مولانا در فرشته برگزار می‌کند. این برنامه‌ها از دو منظر قابل بررسی است؛ اول سطحی کردن مفاهیمی که او مطرح کرده و از سوی دیگری نوعی ابرنیا به روز و هفته مولانا وحی خود.

ویلیام چیتیک، نویسنده و پژوهشگر آمریکایی که سال پیش جایزه جهانی کتاب سال را به خاطر ترجمه کتاب امن و رومی دریافت کرد در سفری که به ایران داشت درباره توجه ایرانیان به فرهنگشان گفت: «یکی از اهداف من این است که مردم را به زبان فارسی شوقی کنم. در این راه گوش می‌نویسم. اما خود را زیبا به زبان و ادبیات فارسی نمی‌توانم. این فرهنگ و زبان قابلیت جهانی شدن دارد اما جوانان از فرهنگ خودشان بی‌خبرند. بسیاری از جوانان ایرانی حافظ و مولانا را نخوانده‌اند. بیشتر پژوهشگرانی که در حوزه ایران‌شناسی فعالیت کرده‌اند بالای ۶۰ سال سن دارند و جوانان، دیگر به این کار اهمیت نمی‌دهند. در جست‌وجوهای که برای پیدا کردن مقالات مختلف درباره مولانا که در خارج از ایران با نام رومی مشهور است انجام داده‌ام، هیچ کجایتری از نام ایران ندیدم که مولانا ترک بوده است.»

دکتر حبیبی گولچاکن، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آنکارا در مقاله‌ای درباره پیشینه ترجمه آثار فارسی به ترکی نوشته است: «دو کشور ترکیه و ایران از جوامعی هستند که در طول فرها از نظر فرهنگی و جهان‌بینی، شاخه‌های فراوانی را از منبع واحدی کسب کرده‌اند و از این رو شباهتهای شگفت‌انگیزی دارند. در این شباهتهای آنکه نقش رفت و آمد ادعای این دو جامعه و همبستر حوادث تاریخی، دینی و سیاسی را تأیید می‌کند. باید بر نقش عاشقانه‌ای ترجمه تأکید کنیم.»

اولین آثاری که از ادبیات ترکی در آنتالولی به ما رسیده، متعلق به دوره‌ای است که دولت عثمانی به عنوان قدرت مهم در صحنه تاریخ خود را نمایان کرده‌یمنی حدود یک قرن بعد از مولانا. محققان بر این باورند که مولانا تا آنکه آثار گرفتار خود را به پدید آورده

نه به ترکی، در ظهور ادبیات ترکی در آنتالولی نیز بسیار مؤثر بوده زیرا پیدایش مولوی به پس از مولانا بیشتر مردم ترکی زبان را معنای خود قرار داد و از این رو احساس کردند که زبان دارند به نظم و نثر ترکی روی آورند، وی با اشاره به تصمیم‌بندی ترجمه آثار ادبی فارسی به دو گروه، کلاسیک و ادبیات معاصر در ادامه مقاله آورده است:

«منوی مولانا در دوره جمهوری چندین بار از طرف مترجمان و محققان به ترکی ترجمه شده که بعضی از این ترجمه‌ها بدین شرح است:

- ترجمه منوی به گوشش ولدایزیدوف، انتشارات وزارت آموزش و پرورش ملی ترکیه، چاپ جدید، استانبول، ۱۹۸۸

- ترجمه منوی به گوشش عبدالعالی گولینبارلی،

- ترجمه منوی به گوشش شفیق جان، استانبول، ۱۹۹۷

-گزیده دیوان کبیر مولانا (Övan-i Kebabî den seçmeler)

• در دو مجلد، به گوشش مدحت بهاری بایئرز، چاپ

مولانایس از مهاجرت به ترکیه از

مردم آنجا ترکی یادگرفت ولی

تبلیغات ترکی‌ها به حدی است که

جهانیان مولانا را به نام ترکیه

می‌شناسند

این افرادی که در قوفیه

برنامه اجرایی کنند، در حقیقت

نمایش سماع می‌دهند، نه خود

قوال می‌فهمدچه می‌گوید

نه نشنوده

دوم، انتشارات وزارت آموزش و پرورش ملی، استانبول، ۱۹۸۸

توفیق سبحانی نویسنده کتاب مولوی به پس از مولانا نیز درباره بهترین ترجمه‌هایی که به زبان ترکی از شعر مولانا شده توضیح می‌دهد: «منوهه‌های زیادی از ترجمه اشعار و تحفههای مختلف درباره زندگی مولانا در ترکیه انجام شده. اما بهترین ترجمه‌ها متعلق به شیخ عبدالعالی گول پینارلی و عبدالله حاج طاهر اوغلو است. کتاب پینارلی اشعار را به نثر و طاهر اوغلو به نظم ترجمه کرده است. زیبایی ترجمه طاهر اوغلو به حدی است که من فکر می‌کنم اگر مولانای حواست به زبان ترکی شعر بگوید، اشعارش مانند همین ترجمه می‌شد.»

شیفیق درباره ترجمه اشعار مولانا به ترکی نوشته است: «لاز دوره جمهوریت به بعد، ترجمه و تفسیر اشعار مولانا در ترکیه زیاد شده، به این ترتیب امروزه به سخنی می‌توان خواننده ترکی‌زبانان را پیدا کرد که به برای خواندن آثار مولانا زبان فارسی بلدند. بعد طول ۷۰-۸۰ سال اخیر، منوی و فسفه‌هایی از دیوان شمس در گونه‌های مختلف به زبان ترکی انتقال یافته است. در اینجا من از یکی از مترجمان عالقدر به نام شیخ عبدالعالی گول پینارلی نام می‌برم که منوی و دیوان شمس را به زبان ترکی جدید و به گونه‌ای مدرن ترجمه کرده و تفسیر معتدلی به صورت دست‌نوشته از وی موجود است.»

دارلیمیل نیز در خصوص این ترجمه‌ها نوشته است: «معلمت هالمن یکی از محققان ترک معتقد است آثار رومی نه تنها از آثار پرورش ترکی نیست، بلکه در این کشور مهاجرت است و علت آن هم نوع ترجمه‌ای دقیق و جامع از آثار اوست. ترجمه‌های موجود نیز هیچ یک به قدر کافی منظوم نیستند، از این رو خواندن کتاب پرجحیمی مانند منوی که شاهکار مولاناست، از حوصله مردم خارج است.»

هنسته دیگر این است که بر شباهتی اخیر اسم ترکی‌ها و مولانا را بیشتر کند. هم می‌بینیم همان گونه که بیشتر گفته شد توجه ترکی‌ها در این سالها به مولانا بیشتر شده است. حتی اگر این توجه تنها در سطح باشد، باعث شده جهانیان مولانا را با ترکیه شناسند.

شِمِل در قسمت دیگری از مقاله‌اش نوشته است: «خوشبختانه ترکیق همواره سعی داشته‌اند که در رقابت

با دیگران جمله ما حضرت مولانا را به شکلی زیبا خوشنویسی کنند، به طوری که امروزه می‌توان آویزهایی ظریفی را با این مضمون یافت. مولوی در میان مردم بسیار محبوب شده است. به خصوص از سال ۱۹۶۴ که کارند قومی فرقه در نظر عمومی ظاهر شد و پس از آن همواره مردم بیشتری به حج دستداران مولانا می‌پیوندند. گروههای دستداران به مولانا در همه جا وجود دارند. مثلاً در آمریکای محلی به نام مرکز مولانا برپا شده است. در ترکی نیز مولانا مشتاقان فراوانی دارد که زبان فارسی را نمی‌دانند اما حداقل با زمینه‌های اسلامی آشنا هستند و از جانب دیگر انسانهای افراان و منجد نیز هستند که مشتاق مولانا بوده ولی هیچگونه آشنایی باطلاهی از اسلام و فرهنگ اسلامی ندارند.»

لاهوئی در این باره می‌گوید: «سهالاست ترکیه از قبل مولانا درآمد دارد. فرقیه منبع درآمد اصلی از بابت گردشگری است و افراد زیادی در سال برای زیارت مولانا به آنجایی روند. ستنه جالب این است که وقتی دولت آنتورک در ترکی روی کارآمد، تمام خاقانها را است و اولین پارلمان ترکیه تصویب کرد پس از روی کارآمدن دولت سکرلار در ترکیه، مراسم سماع مولوی نیز ممنوع شده.»

روی درآمد می‌افزاید. بعد از مدتی ترکیه فهمیدند برنامه سماع مولویان درآمد است، به همین علت قرار شد بدون اینکه نامی از دین، ایران و عرفان برداشد و صرفاً به عنوان موسیقی، این برنامه‌ها اجرا شود. مرحوم نقضی که شیخ راه مولوی بود درباره برنامه‌های ترکیه می‌گفت: «این افرادی که در فرقیه برنامه اجرا می‌کنند، در حقیقت نمایش سماع می‌دهند، نه خودقوال می‌فهمدچه می‌گوید، نه نشنوده. اگر هم در تمام سماع در خرجه‌باشان مشخص شود که حال معنوی پیدا کرده‌اند، توبیح می‌شوند. یعنی این برنامه‌ها باید در حد موسیقی و نمایش و کسب درآمد مدلی باشد.»

این محقق درباره سماع مولانا توضیح می‌دهد: «مساعی که مولانا می‌گوید، همرواز روحانیان با طیران روحی است. اما الان مادیات، به مولانا، اسلام و ایران رحم نمی‌کنند و دید، صرفاً مادی است.»

لاهوئی با اشاره به اینکه ترجمه‌های منوی با برکاری این برنامه، مولانا را از آن خود می‌کنند می‌گوید: «برسی تشکیلات این برنامه‌ها در سالهای گذشته، در بیوتورها نوشته بود مولانا شاعری ترک است که چند بیت هم به فارسی رسوده است.»

درحالی که مولانا ایاتی به زبان ترکی داشته ولی تعداد آنها بسیار کم است. کلمات ترکی هم در دیوان شمس وجود دارد. اما آن هم زیاد نیست. مولایس از مهاجرت به ترکیه از مردم آنجا ترکی یاد گرفت ولی تبلیغات ترکی‌ها به حدی است که جهانیان مولانا را به نام ترکی‌ها می‌شناسند. یعنی ما هیچ کاری نمی‌کنیم، این خیلی بد است. مولانا شاعری ایرانی است و ما باید او را به جهان معرفی کنیم.»

دارلیمیل در این خصوص نوشته است: «صنعت‌چی طرح شعرهای مولانا از زمان مصطفی کمال آتاترک مطرح شد. خانقاهاهایی زیبا به تدریج متروک و از سوی دولت معادله شدند. این منظر تلخ تاریخی توه خود سبب شکل‌گیری این منظر تلخ تاریخی غربی شده و به اروپا آمریکا راه پیدا. اگر چه دولت ترکی چندی است که هرودنده‌تر قبل به نظر می‌رسد و تسامح با صوفیسم بر خورد می‌کند.»

واقع‌ای که دارلیمیل از آن یاد می‌کند برای ما تلخ تر است. در حال حاضر حتی وقتی محققان می‌خوانند شرفی را به خاطر عدم توجه به مولانا سرزنش کنند، تنها توجه را به عنوان مسئول این امر معرفی می‌کنند. اجرا کردن مسائل آدای جون برنامه‌ها و جشنها برای مولانا شاید به شناخت مولانا کمک نکند ولی دست کم او را به عنوان یک شاعر ایرانی به جهان معرفی می‌کند.

نیم قرن با نشر فرهنگ ارامنه

گفت و گو با سیانوس امیرخان، مدیر انتشارات ناخیری

ایرانی‌ها شده‌اند. در سال ۱۹۶۰زین فعالیت‌ها چاپخانه شروع شد.

خودتان از چه سالی فعالیت در این حوزه را شروع کردید؟
 من از سال ۱۹۵۳به عنوان خروچین وارد این کار شدم، اما روز سوم که وارد چاپخانه شدم، مدیریت چاپخانه را به عهده گرفتم. چون مدیر چاپخانه، مرحوم ساروخانیان مرضی شد و نیامد و من مجبور شدم هم با مشتری سرو کله بزنم و هم شروع کردم حروف رومی را یاد گرفتن. بعد از مدتی دیگر به نهایی یاد گرفتیم. کارها را اداره می‌کردم. اولین کارهایمان به‌طور تقویم چه چیزهایی بود؟
 پیش تاکنون، کشورهای مثل سوئیس، ایتالیا، امارات و... سفارش کارهای چاپی نشان را به ما می‌دهند. بعد از چند سال هم شروع به سفارش ماشینهای چاپ پیشرفته کردیم تا بتوانیم کار را گسترش دهیم. این روزها فقط کار کتاب می‌کردیم یا فعالیت‌هایی دیگری نیز داشتید؟
 چاپخانه من از ابتدا کتبی کار بود. همه وقت کار را چاپ می‌کردیم، البته اینجا کارخانه نبود که بتوانیم کارهایی یا شمارگان زیاد هم چاپ کنیم. به همین علت سفارشهایی که می‌گرفتیم، کارهایی بود که در شمارگان محدودی چاپ می‌شد. چاپ کتاب، مجله و کارت تبرک قسمت اصلی فعالیت ما بود.

چه سالی پورانه نشر گرفتید؟
 تا سال ۱۳۷۳ که اقدام به پورانه نشر کردیم، فقط چاپخانه بودیم. البته صدور پورانه شمرمان سه سال طول کشید. این زمان ویژگی‌ها و موقعیت‌ها خودش را داشت و به‌راستی این سالها پورانه نشر به کسی نمی‌دادند.

فعالیت حوزه نشر در خانواده شما سابقه قلمی دارد؟
 تا اولین کسی که در خانواده ما فعالیت در این حوزه را

علی تازی
 از ساختمان شماره ۵۲۰ چهار طبقه بالای م‌روم تا به دفتر انتشارات بوم. دفتر انتشارات ناخیری پس از ۱۳۸سال فعالیت، به کتابخانه‌ای تبدیل شد که کتابها در آن با بی نظمی و به‌صورت خنثه در کنار هم قرار گرفته‌اند. در روزی دفتر انتشارات را با می‌گیم، مست راست و چپ فضایی که در راهروی ورودی وجود دارد، قفسه‌های کتاب چیده شده‌اند. اتاق کار سیانوس امیر خان، مدتی انتشارات، دفتر ادبی، قلمی و جذاب دارد که وقت مصاحبه را معذب کرد و...
 مدیر این انتشارات با مضمون خاطری که به این ایشیه پایلوا و کتابها دارد، با زنی به سوالات عجولانه‌ام دربراهه وسایل چیده شده و دفتر پاسخ می‌دهد.
 امیرخان ۶۹سال سن دارد و پیش از نیم قرن است که در حوزه نشر فعالیت می‌کند. ناخیری اسمی که او برای این انتشارات در نظر گرفته، نام قدیم کشور ارمنستان است. با مدیر این انتشارات درباره فعالیت آن در گذشته و حال صحبت کردیم که شرح آن را می‌خوانیم.

ناخیری از چه زمانی فعالیت خود را شروع کرده است؟
 تأسیس مؤسسه ناخیری به سال ۱۹۶۹ میلادی یعنی ۱۳۸۸ شمسی بر سرگردد. در آن سال کتابفروشی ناخیری توسط مرحوم ساموئل ساروخانیان، افتتاح شد. بعد از چند سال یعنی در سال ۱۹۵۳ فعالیت‌ها انتشارات به مجموعه اضافه شد. اولین فعالیت در این انتشارات، چاپ و نشر تقویم ناخیری بود که اسال پنجاه و سومین سالی است که این تقویم را منتشر می‌کنیم و در آن روزی‌های سال گذشته ارامنه ایران و جهان از ایرتهای غیر ارمنی جرح می‌شود این تقویم در حال حاضر به نوعی یادماندگار ارمنی

مهربان مثل مسیح

در این گزارش به مناسبت روز میلاد حضرت عیسی (ع) (چهارم اردیبه‌ماه)، آثار موضوعی کتابهایی که با موضوع مسیحیت از سال ۱۳۰۰ تاکنون به چاپ رسیده‌اند، بررسی شده است.

سال ۱۳۸۰
سیزده عنوان کتاب
 کترین تعداد صفحات، بیشترین شمارگان و کم‌بهارترین: «مهربان مثل مسیح» برای گروه سنی ۷- نوشته محمود جویانیت، ناشر: کتاب ن، پروژوا، نگاری کوزکان و نوزادان، ۲۸ صفحه، ۲۰ هزار نسخه، ۲۰۰ تومان.
 بیشترین تعداد صفحات و بهای کتاب: «تاریخ تفکر مسیحی، نوشته یونان، ترجمه و رویت آسریان، ناشر: نشر و پژوهش فرزان روز»، ۵۲۰ صفحه، ۳۳۰ هزار تومان.
 «تاریخ تفکر مسیحی» در ضمن با ۲۰۰۰ نسخه کم شمارگان ترین کتاب منتشر شده در سال ۸۰ بوده است.

سال ۱۳۸۱
عنوان کتاب
 کترین تعداد صفحات، شمارگان و بهای اعلام: «تطور حضرت مسیح در کتب زرتشتی» (له زبان فارسی، عربی، انگلیسی) نوشته داریوش لغغنی، ناشر: مکتون حمدانی، ۲۰۰ صفحه، ۵۰۰ هزار تومان.
 بیشترین تعداد صفحات، معرفی شدن در مجسمه و مسیحی: «اسلامی» نوشته علیرضا شجاعی زند، ناشر: مرکز بازشناسی اسلام و ایران، ۵۰۰ صفحه.
 بیشترین شمارگان: «جهان مسیحیت» نوشته ایاز مولد، ترجمه محمدحسین نصاری و مسیح مهاجری، ناشر: مؤسسه انتشارات انگیزگر، ۹۵ هزار نسخه.
 بیشترین بهای ادراکمی: به مسیحیت» نوشته مری جو ویور، ترجمه حسن فتوی، ناشر: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب، چهار هزار و ۵۰۰ تومان.

سال ۱۳۸۲
عنوان کتاب
 کترین تعداد صفحات و بهای: «عیسی مسیح (پادشاه آسمان‌ها)» نوشته عباس مولایی، ناشر: کتاب آرمان، ۱۸ صفحه، ۳۵۰ تومان.
 بیشترین تعداد صفحات و شمارگان: «مسیح باز مصلوب»، نوشته نیکیوس کارائولیس، ترجمه محمد قاسمی، ناشر: خوارزمی، ۳۵۷ صفحه، ۵۵۰۰۰ نسخه.
 کترین شمارگان و فلسفه و ایمان مسیحی: «نوشته کلیان برابون، ترجمه طایفه وس میکائیلان، ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی»، ۵۰۰ نسخه.
 بیشترین بهای مصائب مسیح: «نوشته مل گیسونه» به کوشش مرتضی علی فرهنگ، ترجمه عزت‌الله توری، فروغ اسماعیلیزاده و هانس اسماعیلیزاده، ناشر: فرهنگ بوستان، پنج هزار و ۵۰۰ تومان.

می‌شد. الان برای ادامه کارها این ساختمان را فروخته‌ایم. البته کتابفروشی هم تعطیل شد.

برای چه تعطیل شد؟
 حدود سال ۱۹۷۳ ارامنه از این منطقه (محدوده بل حافظ) نقل مکان کردند. به همین علت کتابفروشی هم دیگر فروش خوبی نداشت. در حال حاضر خترم در منطقه نارمک که ارامنه در آنجا هستند یک کتابفروشی دایر کرده است.

فعالیت‌ها چاپخانه از کی متوقف شد؟
 از وقتی زیاده را عمل کردم دیگر نتوانستم کار چاپخانه را ادامه دهم و کار کردن دیگر برایم توجیه اقتصادی نداشت. برای همین شروع کردم بکنی بکنی فعالیتها را از دستم اول تصمیم داشتیم کار را سبک کنیم ولی بعد مدتی عملی‌تر شد.

کتابهایی که چاپ می‌کردید بیشتر در چه حوزه‌هایی بود؟
 اولین حوزه‌ای که خود را موظف می‌دانم در آن کار کنیم حوزه کودکان است. از دیگر کارهایی‌مان چاپ فرهنگیات، مثل چاپ فرهنگ دوجلدی فارسی-ارمنی، کتاب سال تباری که در آن شرح حال نویسندگان، محققان و شعری ارمنی زمان آمده نیز از جمله فعالیت‌ها ما است.

شما فقط ارامنه را که به زبان ارمنی نوشته می‌شود، چاپ می‌کنید؟
 نه‌اولی عدده فعالیت‌ها منوط به آثار ارامنه است. به همین علت کتابهایی که ارامنه به فارسی نوشته‌اند هم چاپ می‌کنیم. اما معمولاً کتابهایی که کار می‌کنیم از نویسندگان غیر ارمنی نیست مگر اینکه کتابشان درباره ارامنه‌ها باشد.

شکل ترویج کتابها چگونه است؟
 ما تنها مرکز چاپ و بخش کتابهای ارمنی هستیم. مسأله دیگر ازمیان در این حوزه فعالیت نمی‌کنند. غیر از ما فقط مؤسسه آرژانتا است که آنها هم بیشتر کتابهای رسمی کار می‌کنند. ما به تمام کتابفروشی‌های تهران و شهرستان، نمایشگاههای مدارس و مراکز وابسته به ارامنه، علاوه بر اینکه کتاب‌های فروش می‌فرستیم، کتاب نیز هدیه می‌دهیم.

شما با توجه به زبان مورد استفاده در کتابهایتان چگونه می‌جویند چاپ می‌گردید؟
 مشکلات ما علاوه بر گرفتن پورانه، سخت‌گیری‌های بود که پنج سال پیش برای گرفتن مجوز کتاب داشتیم. سببهای گذشته دفتر فعالیت‌ها ارامنه می‌گفت باید تمام کتاب را به فارسی ترجمه کنید تا بعد از خواندن آن مجوز بدیم. البته در سببهای اخیر با توجه به آشنایی که وزارت ارشاد با فعالیت‌های ناخیری پیدا کرده دیگر لازم نیست کتاب کل را ترجمه کنیم.

من خودم کتاب را می‌خوانم و با توجه به شرایط موجود، هر جا که مشکلی داشته باشد حلف می‌کنم و بعد از آن خلاصه‌ای از کتاب را به همراه اصل آن برای ارشاد می‌فرستم و آنها مجوز چاپ را صادر می‌کنند.

ارتباط شما با ناشران کشورهای دیگر چگونه است؟
 اسبقان، عراق، فرانسه، انگلستان و ارمنستان داریم. آنها با ارتباط بسیار خوبی با کشورهای آمریکا، ژاپن، مصر، استرالیا، عربی از کتابهای ناخیری کرده‌اند.

ارتباط شما با ناشران بیشتر است یا کتابفروشی‌ها؟
 این ارتباط بیشتر بین انتشارات است و کتابفروشی‌ها و این ارتباط چگونه شکل گرفته؟

در سفرهایی که به این کشورها داشتیم این ارتباط شکل گرفت. در ضمن با مراکز محسوس ارامنه این کشورها نیز رابطه‌های خوبی داریم.

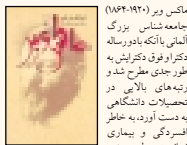
کتابفروشی جدید شما در چه سالی راه‌اندازی شد؟
 حدود دو سال است که برای بزرگتری و بخش بهتر کتابها، کتابفروشی را در نارمک راه‌اندازی کردیم. به‌خاطر نام، مخاطبان خاص هستند و در مناطق خاص زندگی می‌کنند. به همین علت بخش کتابها هم کتابفروشی ما ممکن است باعث پرانگه شدن آنها شود.

راه‌اندازی کتابفروشی باعث شد مخاطبانی که ۲۵ سال است از کتاب می‌گردید بمانند. برای تهیه کتاب باید به کجا مراجعه کنید.

چرا «ویر» جامعه‌شناس بزرگی است

رضا دادخواه

ماکس ویر (۱۸۶۴-۱۹۲۰) جامعه‌شناس بزرگ آلمانی باکله با دورساله دکترای فون دکترین به طور جدی مطرح شد و رنه جادی بلا می در تحولات دانشگاهی به دست آورد، به خاطر اندرکشی و بیماری و نگرانی به طوری منتهی ادامه شغل رسمی دانشگاهی خود بریزد اما با درآمد مالی و ارتقا فزاینده که به او رسیده بود نوازست ویر زندگی خود را وقف تحقیق و مطالعه کند. ویر جامعه‌شناسی را چنان علمی تعریف می‌کند که هدفش فهم تفسیری رفتار اجتماعی است و می‌خواهد از این طریق به علل طبیعی، مسیر و معلولهای آن دست یابد. برخلاف مارکس که در تحلیلهای اجتماعی‌اش بیشتر به کتک‌کننده طبقات اجتماعی در چارچوب ساختارهای اجتماعی و روابط تولیدی می‌پرداخت و به بر خلاف جامعه‌شناس معضرتش امیل دورکیم که علاقه‌اش معطوف به تنظیمهای اجتماعی بود که انجام ساختارهای اجتماعی را حفظ می‌کنند، ماکس اصلی ویر نتیجه معنی‌دهی است که انتباهی کتک‌کننده به کتک‌کننده نسبت می‌دهد. او جهت‌گیریهای عقلانی این کتک‌ها را در چارچوب زمینه تاریخی، اجتماعی مورد بررسی قرار می‌دهد. تضامنی، عثمان، رابطهای اجتماعی است که بر اساس ذهنی، عقلی خاطر و همسنگی دیگران استوار است، از نظر ویر، مهمترین مشکل رفتار اجتماعی همان رفتار در جامعه اجتماعی است که اصطلاحاً فروپایه اجتماعی (Social Relation) نامیده می‌شود و بررسی آن، موضوع اصلی جامعه‌شناسی است. در جامعه‌شناسی ویر، این فرد است که می‌تواند فکر کند. احساس کند و به درک برسد. او اگر برای آن تصور شود آنچه را اعمال او از اعتراضات معمولی است به واقعیتهای جمعی نسبت داده‌ایم. با اینکه عمر اولین ترجمه اثری از ویر در ایران به دو دهه نمی‌رسد (تألیف‌های اساسی جامعه‌شناسی، ترجمه احمد ممدانی، سال ۱۳۷۰) نام وی بیش از هر جامعه‌شناس دیگری با این علم در جامعه است و این نشان از اهمیت ویر به عنوان یکی از پایه‌گذاران و نظریه پردازان علم جامعه‌شناسی در سطح جهان دارد.

فرانک پارکین در کتاب خود پاسخ صحیحی به این سؤال می‌دهد که چرا ویر جامعه‌شناس بزرگی است؟ این مؤلف و جامعه‌شناس بریتانیایی با مورد جستجو از گذشته ویر به نسبت در اصطلاح «مصرف اجتماعی» و «محور دوگانه» در ساختارهای قدرت طبقه می‌پردازد. او در این کتاب مهم ویر را در نظریه اجتماعی و سیاسی‌اش از منظری تازه و خیره‌کننده، نشان می‌دهد و در عین حال با نگاهی جوروانه و حساب‌شده به انتقاد از نظر به‌ها و روشهای ویر می‌پردازد. پارکین در کتاب خود در چهار فصل، روشها و رویه‌ها، باورها و کنشهای اجتماعی، سلفه و مشروطیت و طبقه، منزلت و حزب به چهار عنصر کار ویر می‌پردازد که جامعه‌شناسان دیگر پیش ازین به عناصر درباره آنها بحث کرده و به آن پرداخته‌اند و این بزرگترین مزیت بررسی و پژوهش فرانک پارکین است. این اثر به کوشش شهناز سمنی‌پرست که ترجمه اثر دیگری را درباره ویر در کارنامه خود دارد، به فارسی برگردانده شده است.

کتاب ماکس ویر و پاپیر اسمال با شمارگان ۱۳۵۰ نسخه قیمت هزار و ۷۰۰ تومان در ۱۷۶ صفحه به چاپ رسیده است.

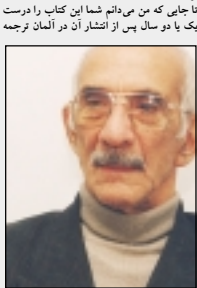
حیات خلوت فلاسفه

گفت‌وگو با دکتر محمود عبادیان درباره گادامر و آموزه قرن

سام محمودی سربلی

هرمنوتیک است در حالی که تأویل متن، ریشه در سنت دارد و نمی‌تواند آموزه قرن تلقی شود

لته این بحث وجود دارد اما به هر حال هرمنوتیک آخرین چرکنهار تالیلهایش را در آثار گادامر ویلی ریکور به منصفه ظهور می‌کنند. البته این مسئله که هرمنوتیک آموزه هرمنوتیک است که از او درباره این بحث نوشته شده و هرمنوتیک، حوزه تخصصی این نیست اما اصولاً با کارگزاران و صاحب‌بیک روزنامه‌نویسی برابه مؤلفان دعوت کرد و هنوز هم که هنوز است خود را دانشجوی فلسفه می‌داند. دانشجویی که فقط فلسفه کلاسیک آلمان را خوب خوانده است. دکتر محمود عبادیان سالهاش به هم‌ا‌دکتر علی اصغر دادخواه و یکی دیگر از اساتید دانشگاه علامه، کسی فلسفه را در این دانشگاه ایجاد کرد و دو مدرک دکتر می‌داند و رشته زبان‌شناسی و فلسفه از چک و آلمان دارد و هم اکنون دوران بازنشستگی‌اش را طی می‌کند. عبادیان ترجمه کتابهای از مارکس و بخشی از چندین کتابش روح‌الهاکی را در کارنامه کاری‌اش دارد اما انتشار کتاب «آموزه قرن» که حاصل یک گفت‌وگوی فلسفی میان زکاد دو دوری و دانش‌جوگر گادامر است در میان آثار عبادیان نوعی طرح‌چالید در عادت محسوب می‌شود. همین موضوع، طرح اولین سؤال از آلمان کرد آنچه در وی می‌آید چینه‌دهن گفت‌وگو و یک‌ساخته است.

جناب دکتر عبادیان! با شناختی که از شما و دلبستگی‌های شما دارم شاید طرح این سؤال برایه بی‌فایده‌که چرا این کتاب را ترجمه کرده‌اید. از سویی بیشترین تخصص شما فلسفه سده‌های هجدهم و نوزدهم آلمان است و از سویی دیگر کمتر به ترجمه کتاب دست دوم یا سوم گرایش داشته‌اید. در حالی که «آموزه قرن» کتابی است که پیش از هر چیز یک کتاب دست دوم به حساب می‌آید و گادامر و دورکیم پیش از پرداختن به مباحث کلان فلسفی در قالب یک گفت‌وگو، اغلب حاشیه‌ها را مورد بحث قرار داده‌اند.

این کتاب به صورتی کاملاً تصادفی از سویی یکی از دوستانم که در آلمان آمده بود به دست من رسید. او می‌دانست که در ایران مسائل هرمنوتیک مستقیماً مورد بحث قرار نمی‌گیرد اما ریکور و دورکیم امروز جاری است و از سویی دیگر اساساً ریکور و دورکیم به فلاسفه خیلی رسمی و منتهی بر آثار آنهاست که در حالی که در این کتاب و کتابهای از این دست می‌توان از لایه‌های سخنان یک فیلسوف درباره لایه‌های دیگری چیزهایی دانست که معمولاً در مقالات و نوشته‌های رسمی نیست. اظهار نظرهایی که پیش از هر چیز اظهارزایی می‌کنند. هر چند در گفت‌وگو، چیزی از لفظ قلم صحبت کرده‌ایم نیست و به نوعی مفاهیم فنی به زبان ساده‌ای بیان می‌شوند اما در این کتاب گاه دورکیم به عنوان پرشگرو، بسیار فنی‌تر از گادامر سخن می‌گوید. گادامر دیدارگریم فلسفی‌تر، خوب این ناشی از سنت ایتالیایی‌هاست، شما می‌دانید که نگاه ایتالیایی‌ها به آثار هگل‌گانشان در مقایسه با جاهای دیگر با وسواس بیشتری همراه است و حتی اولین تصحیح و تعدیل جامع آثار هیچ در ایتالیا صورت گرفت و در قالب یک مجموعه ۱۵ جلدی منتشر شد. اجازه بدهید کمی در مورد سنت فلسفی هرمنوتیک ریکور و هرمنوتیکی شما بگویم. شما در ابتدای این گفت‌وگو به موضوعی اشاره کردید که به نوعی مغفول مانده و آن نگاه غیررسمی این

دست از آثار به افراد است و از چهره دوم سخن به میان آورید که در این کتاب و کتابهای از این دست عیان می‌شود. شاید در اینجا این سؤال مطرح شود که برای شناختن و شنیدن نظرات و مواضع یک متفکر یا فیلسوف تا چه اندازه می‌توان به آنچه رسماً درباره او نوشته می‌شود، بسنده کرد؟

اساساً عقاید زندگی افراد مشهور و یا اسطوره شده علاوه بر آثارشان، در مطبوعات نیز انعکاس می‌یابد و طبیعی است که محافل نزدیک به آن افراد یا دوستان آنها (به دلیل نزدیکی و قرابت) از مواضع و رویکردهای آن فرد، بهتر مطلع هستند. این انعکاس (آثار خود متفکران، مطبوعات و کتابهای که درباره آنها نوشته می‌شود و دوستان نزدیک پرستی را بر رفتار و افکار آنها می‌افکند که فرهنگ رسمی و نتیجه حتی دولتی آن را برآورده خود نمی‌دانند. در نتیجه ویرف به آنچه یک متفکر مشهور می‌اندیشیده و عمل می‌کرده حاصل می‌شود. این کتاب را نیز از این منظر می‌توان ارزیابی کرد. از سویی دیگر می‌توان «آموزه قرن» را حیاط خلوتی فرض کرد که در آن علاوه بر گادامر و هایدگر، دیگر فیلسوفان نیز بدون هیچ شرفیاتی وارد می‌شوند و مخاطب می‌تواند بدون هیچ رسمی‌اندیشی‌ها و رویکردهای سیاسی طرف آنها آشنا شود چرا که دیگر این مهمان، به صورت رسمی دعوت نشده و همین مسئله راه به روشن شدن مسائلی می‌برد که در عهدهای رسمی و فرمایشی از آن چندان خبری نیست. یکی از مسائلی که امروز مترجمان آثار فلسفی با معانی است و این مغفول در مورد زبان آلمانی شدت بیشتری به خود گرفته زیرا علاوه بر اینکه آلمانی به نوعی زبان فلسفه در عصر جدید است، ترجمه یک واژه از این زبان به فارسی و یا حتی انگلیسی یا دشواری‌هایی همراه است که گاه مترجم و دلسره می‌کنند؟ شما با این مغفول چطور دست و پنجه نرم می‌کنند؟ ما در زمان تحصیل در چک و بعداً آلمان مجبور بودیم چند زبان را یاد بگیریم و شرط تحصیل در رشته فلسفه، ورژن این بود که دانشجو بتواند از شش زبان اروپایی به عنوان منبع استفاده کند. ما در میان این شش زبان باید اطمینان کرد آلمانی بعد از زبان روسی سخت‌ترین زبان موجود و دشوار و بی‌بسیاری یکی از دلایل سخت بودن زبان آلمانی فکر پیچیده آلمانی بیان پیچیده متفکر در این زبان است. حتی آلمانی فکر کردن، فنی را می‌طلبد و شاید از این منظر آلمانی از زبان روسی هم سخت‌تر باشد. آلمانی زبانی است که فکر کردن با آن نوشتن و بیان آن بسیار سخت است.

یادداشت

نسلی که تئاتر را نمی شناسد
درباره نمایشنامه نویسی برای کودکان و نوجوانان

چستا بزمی

هر سال در آستانه جشنواره تئاتر فجر و با جشنهای مشابه دیگر، تلاش و جست و جوی صحنه‌های نو برای پیدا کردن متون نمایشی مناسب به منظور اجرا در مدارس احساس می‌شود. طیفی سبزی‌بازی که شناخت فونک مکتوب نمایشنامه نویسی ایران، پاسخگویی آن نیست و به همین دلیل این شوق و عطش، همیشه عظیم می‌ماند و پاسخی در خور پیدا نمی‌کند. گرچه ابیات نمایشی و شعر نمایشنامه نویسی در ایران قریبانی جوان به شمار رود، اما چرایی آن را گذشت فریب نم‌فرد در حیطه ادبیات نمایشی کودک و نوجوان در نقطه آغازین هنر هرگز هیچگونه تلاش جدی در این حیطه صورت گرفته است و اگر هم گاهی، متونی برای امرای نمایشهای کودک و نوجوان نوشته شده‌اند، عموماً از سوی مدارس و دانش‌موزان، همراستا با واقع نمی‌شوند، چرا که از حداقل معیارهای جدیت معنی و اجرایی برخوردار نبوده‌اند و معمولاً از سوی نویسندگان غیر حرفه‌ای تئاتر، نوشته و تهیه می‌شوند.

در کشوری که فریب به اکثریت محبت آن را کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند، توجه به متون نمایشی مناسب که برگرفته از فرهنگ و ریشه‌های ایرانی و اسلامی باشد، کام همی در جهت آشنایی نسل جدید با صحنه و جنبه‌های هنری، تربیتی و آموزشی تئاتر است و البته فقر این مغزها فرهنگی از میراث تائون همیشه احساس شده است. ملاحظه اینجاست که هم‌اکنون برای سرشار از سبک‌های نمایشنامه‌نویسی، نمایشنامه‌های امروزی را دارند، و از آنجا که سبکی آنها بشری و جهت‌شود است، برای همه و نه تنها همه مخاطبان طراوت و تازگی خود را حفظ کرده است. بسیاری از این منابع کهن را می‌توان با توجه به نیازها و روحیات نسل نوجوان امروز، معاصر سازی کرد. از آن گذشته، بسیاری از مسائل روز اجتماعی هم وجود دارند که می‌تواند دستمایه نمایشهای کولاه برای اجرا در مدارس فرا بگیرد. مسائلی چون سستی در دست، نمایشنامه‌های جنجالی و همکار شکرگاه، نمایشنامه نویسی کودک و نوجوان به معاصر مشکلات طوره مشکلات نوجوانان در مدرسه، مسائل همسالان، بحران هویت و بلوغ، دوست‌یابی و... همه از موضوعاتی هستند که از بطن زندگی نوجوانان جویده‌اند. باید فراموش کنیم که تئاتر در چه اول هنر ارتباط است و از این جهت آشنایی تربیتی هنر است که می‌تواند میان فرهنگها و ذهنهای آحادمان بی برزند و فضایی از خلاقه و گفتند، ترویج مشترک ایجاد کند. جامعه‌ای که تئاتر را برای کودکان و نوجوانان جدی می‌گیرد، آنها را برای شناسایی و شنودهای سالم و پخته ارتقا می‌بخشد. چنین جامعه‌ای روز به سلامت و تعالی دارد و هیچ هنر تئاتری بدون متن نویسی و نمایشنامه آغاز نمی‌شود.

پس زمان آن رسیده است... و بازیافته‌ها، نودونسل که هنر تئاتر را شناسند، راه‌های خویش را از طریق سخن و کلام به آسانی بخورند، آموخت و نسلی که بتواند خود را بیان کند، حرفهای باگفته‌اش به خطی فرود آورد، بداند چگونه و از چه نوع تئاتر استفاده کند. نوجوانان این است که بتوانند خود را بیان کنند. برهانی آبدیده خود بیفزایند و با خطی در گلو، بابه اجتماع فرود آنگارند.

تصویر سازی در خلأ

پرسه در حاشیه دومین جشنواره تصویر سازی کتابهای درسی

مینا بی‌اسدی

تصویرگری کتابهای درسی قرار است منحل شود؟ آیا دانش‌آموزان ما واقعاً می‌توانند با تصاویر هزار بار تکرار شده در طول این سالها، خدا حافظی کنند و امیدوار به چاپ کتابهایی با تصاویر جدید باشند؟ گشت وگذار در بخشهای مختلف دومین جشنواره تصویر سازی کتابهای درسی نشان می‌دهد که گویی پاسخ مثبت است چون قرار است کیفیت طراحیها و تصاویر بهتر شود، هزینه‌های خلاق و مستعد بیشتر از گذشته در تولید و طراحی تصاویر کتابها مشارکت کنند، مؤلفان در همدستان تصویر ساز به کار گرمی شتوب شوند و در نهایت تصاویر خلاق و جدید، مسیحت طراحان و یادگیری دانش‌آموزان تأثیر گذار باشد.

اما آیا آثار و تصاویر هزمتان شرکت‌کننده در دومین جشنواره می‌تواند این همه توقع را برآورده کند؟ هم توقع متولیان آموزش و تربیت و هم انتظار دانش‌آموزانی که بیشترین همراه کتابهای درسی هستند.

حرفه‌ای‌ها کمتر آمدند

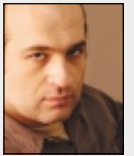
علی‌عامه کن تصویرگری که خود یکی از شرکت‌کنندگان این جشنواره است، درباره کیفیت آثار این دوره می‌گوید: «اسمال برخلاف سال گذشته که حضور پررنگی نداشتیم، جدی کار کردیم اما در کل از نمایشگاه و کیفیت آثار ارائه شده در آن راضی نیستیم. خیلی از کارها از لحاظ تکنیکی و طراحی مشکل دارد، همچنین حضور حرفه‌ای‌ها در این جشنواره کم‌ترک است.» وی حضور سبکهای متفاوت تصویرگری را در جشنواره طبیعی خوان می‌کند و می‌افزاید: «به تعداد کارهایی که در جشنواره شرکت کرده‌اند، آفریده‌اند، آفریده‌اند، سلفقه، ذهنیت و تفکر متفاوت و آموزشی تاز است و البته فقر این مغزها نتیجه غفلت سبکها و گوناگونی آثار، طبیعی به نظر می‌رسد. اینجاست که نقش مدیر هنری پر رنگ می‌شود، چون این مدیر هنری است که باید در نهایت بگوید تصویر کتابکار نوشته قرار بگیرد. کسی که سبک شهری و ذهنیت شهری برای تصویرگری دارد، نباید برای متنی تصویر بکشد که داستانش در روستا اتفاق می‌افتد.»

و نامکس، سفارش‌دهنده کار به تصویرگر، در واقع مدیر هنری است که باید به سبک کار تصویرگر مورد نظرش اشراف داشته باشد.

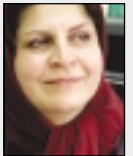
تصویرگر در مورد غفلت تصویرگران آثار داستانی (fiction) و غیر داستانی (nonfiction) می‌گوید: «تصویرگرانی که برای آثار داستانی تصویرگری می‌کنند نیاز به تحلیل دارند، این چیزی است که در تصویرگری آثار غیر داستانی وجود ندارد و نباید هم. به سبب این، ذهن نمی‌شود تفکرشگران کارهای غیر داستانی، نوعی همکار هستند و تکنیک به کار می‌برند، تحلیل برای حال کشیدن تصویر چشم‌برای یک متن علمی نیاز به تحلیل ندارد، بلکه تکنیک می‌خواهد تا تصویر به واقعیت شبیه شود.»

علی‌عامه کن همچنین به نیو برنامهریزی قوی در برگزاری این جشنواره اشاره کرده و تأکید می‌کند: «این نمایشگاه به این وسعت نیاز به برنامه‌ریزی و حوصله دارد در حالی که به نظر من این جشنواره از لحاظ اجرایی ضعیف‌تری داشت. همچنین به نظر می‌رسد داویرها بیش از آنکه می‌فرقانه باشد، سلفقه‌ای است.»

علی‌عامه کن همچنین دغدغه‌ای به نام «اره یافتن آثار برگزیده به کتابهای درسی» را هم مطرح می‌کند و می‌گوید: «این یک مشکل جدی است. نمی‌توانم چرا کارهای برگزیده و تصاویر مورد نظر، راهی به کتابهای درسی پیدا نمی‌کنند. سؤال من این است اگر این تصاویر مورد توجه قرار می‌گیرند، پس چرا در کتاب معقلاب کتابها

شاپور حامنی

مهدی مرکزی

مهرزاد نامینی

مستتر نمی‌شوند؟»
چارچوبی‌های سنتی باید تغییر کند
«عظمت مرکزی» تصویرگر و یکی از داریان دومین جشنواره تصویر سازی کتابهای درسی به سؤال‌عامه کن چنین پاسخ می‌دهد: «این سؤال مهم همواره مطرح بوده است. به طور کلی یک ضعف اساسی در تصاویر کتابهای درسی وجود دارد. این ضعف و اشکال به دلیل نبود تصویرگر خوب و حرفه‌ای نیست چون ما تصویرگرانی داریم که به تخصصات تصویرگری برای کتابهای درسی یعنی رعایت سادگی، آموزندگی و وفاداری به متن و... آگاهند، اما در نهایت شاعران این هنرمند که موقع عمل، طبع چارچوبی قبلی تصمیم‌گیری می‌شود و از تصاویر جدید با سبکها و شیوه‌های روز استفاده نمی‌شود. این مسئله نیازمند تعامل

تصویرگرانی است که بتواند با تصاویر جدید با سبکها و شیوه‌های روز استفاده نمی‌شود. این مسئله نیازمند تعامل

توضیح می‌دهد: «در حال حاضر در تصویرگری، حرکات توتبی دیده نمی‌شود که مورد توجه قرار نمی‌گیرد. چون هنوز بعضی از نویسندگان کتابهای درسی دیدگاهی نسبت به این سبکها پیدا کرده‌اند و در نهایت همین مؤلفان هستند که حرف آخر را می‌زنند، بنابراین چنین جشنواره‌ها در وهله اول باید تلاش کند تا ذهنیت خوبی از آثار برای مؤلفان ایجاد کند.»

حامنی ادامه می‌دهد: «منکه دیگری که در آثار تصویر باید توجه درسی بگیرد این است که کتابهای درسی مخاطب عام دارند، بنابراین از کارهای تازمافی که درک آنها نیست

به آثار رتال مشکل است. خیلی کمتر استفاده می‌شود به نظر من باید جد وسطی برای آثار تصویری کتابهای درسی پیدا کنیم. به طور مثال در کتاب هدیه‌های آسمانی، اقتدر تصویر سازی‌های متنوع با سبکهای گوناگون صورت گرفته و نشان آموزندگی (آموزش‌گر) می‌کند. این گرفتاری در مقایسه تصویرگری کتابهای فعلی با آنچه که در گذشته منتشر می‌شده، می‌گردد. در تصویرگری، از لحاظ سبک و تکنیک خیلی پیشرفت کرده‌ایم، امروز هم بر تعداد تصویرگران افزوده شده و هم با سبکهای تصویرگری متنوعی رو به روی هستیم و کسانی هم که مسئول تهیه کتابهای درسی هستند قدرت انتخاب بیشتری نسبت به قدیم دارند.»

حامنی در مورد عدم همخوانی تصویر موزن در صفحه‌های کتاب درسی توضیح می‌دهد: «مأسفانه هنوز کار گروهی در این زمینه‌ها، این مسئله به کارهای گرافیکی کتابهای درسی با قصه و داستان ضربه می‌زند. در حال حاضر، مدیر هنری تصویر سازی را به تصویرگر سفارش می‌دهد که اغلب این سفارها به گونه‌ای است که تنها سلفقه تصویرگر در آن دخیل است. پس از اتمام کار مرحله تصویرگری، تصویر به دست گرفتاری می‌رسد. در این مرحله گرفتاری برای اولین بار تصویر می‌خواهد می‌شود که درگیر آن نبوده گرفتاری تصویرگر هر یک طرز فکر خود را دارند و در نهایت به تری می‌رسد که فکر هیچ کدام نبوده است. آنها همه از ضعف کار گروهی است»

نویسندگان و مؤلفان و تصویرگران است تا با بحث و تبادل نظر، اقتضای‌های توتز مطرح شود و چارچوبی‌های قدیمی تغییر کنند.

وی می‌افزاید: «اره حلی که برای این مسئله آندیشده شده این است که در هر گروه از مؤلفان کتابهای درسی، نمایشنامه‌ای از تصویرگران حاضر باشد تا حلاً تکنیک تصویرگر پر شوند.»
مرکزی، مشکل دیگر کتابهای درسی را از سوی گرفتاری عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: «این مشکل حتی اگر متن عالی و تصویر خوبی داشته باشیم، در نهایت می‌تواند کار را نامناسب جلوه دهد، چرا که گرفتاری در نهایت متن و تصویر را با هم هماهنگ می‌کند و صفحه نهایی که چاپ می‌شود، از زیو دست گرفتاری می‌آید. همچنین جای خیلی یک مدیر هنری نیز در کتابهای درسی دیده می‌شود. البته اغلب کسانی که امروز مدیر هنری هستند، صرفاً تجربی کار می‌کنند و با تکنیکهای روز آشنا نیستند.»
وی همچنین می‌گوید: «بازنگری در متون کتابهای درسی ضروری است. از مقایسه سال به سال کتابهای درسی می‌توان دریافت ساهمات متن آنها تغییر کرده، در حالی که نوجوانان ما روز به روز در حال تغییرند و نیازهاشان هر سال متفاوت تر می‌شود.»

مرکزی با اشاره به اینکه از این به بعد قرار است جشنواره هر دو سال یک بار برگزار شود، می‌افزاید: «اسمال به بیشتر نظرات و برنامه‌های که فهرست کرد در بنایه جشنواره

روزگار تراژیک کمدی

گفت و گو با عطاءالله کوپال: نمایشنامه نویس

نمایشنامه دیگر نیز هم اکنون زیر چاپ است. در مقدمه آخرین کتابی که از این مجموعه آثار منتشر شده، نوشته‌ام که بعد از انتشار این تعداد نمایشنامه، می‌توان گفت که سبک نویی در نمایشنامه‌نویسی ایران آغاز شده.

و آخرین کتابتان؟

«سرچشمه پیدایش کمدی» که از سوی نشر قطره انتشار یافت. این کتاب، پژوهش نسبتاً مفصلی درباره هنر، فرهنگ و تمدن یونان باستان و همچنین ادبیات و

چند عنوان کتاب از شما منتشر شده؟

کارهایم تاکنون در سه دسته، قابل طبقه‌بندی است. نخست، آثاری در زمینه کمدیهای یونان و روم باستان که شامل آثار زیر است: ترجمه نمایشنامه پرندگان، شاهکار آرزنده آریستوفان، کمدی‌نویس یونانی قرن پنجم قبل از میلاد و نظارت و ویراستاری ترجمه کلیه آثار او به زبان فارسی و همچنین ویراستاری و مطابقت ترجمه کلیه آثار پلاتونوس، کمدی‌نویس رومی قرن سوم قبل از میلاد و علاوه بر اینها ویراستاری و مطابقت ترجمه تنها اثر باقی مانده از ماندرا، کمدی‌نویس یونانی قرن دوم قبل از میلاد. آنها در مجموع، در برگیرنده می‌شود اثر یونان و روم باستان است و در واقع نخستین مترجم و همچنین معرف آثار آریستوفان در ایران بوده‌ام.

گویا آخرین کتاب شما هم درباره همین نویسنده بوده است؟

بله آخرین کتابم با عنوان سرچشمه پیدایش کمدی به معرفی و تجزیه و تحلیل ادبیات یونان باستان و آثار آریستوفان و شکل‌گیری کمدی در آن سرزمین اختصاص دارد.

درباره آخرین کتابتان صحبت خواهیم کرد اما شما به سه دسته از کارهایتان اشاره کردید.

بله دسته دوم، ویراستاری چندین کتاب بوده از جمله کتابهای گاه‌شماری زندگی بوچین اویل، تاریخ جنگهای جهان، اربابان پشت پرده المپیک زیبایی‌شناسی و چند اثر دیگر. دسته سوم، آثاری است که در کارگاه نمایشنامه‌نویسی من توسط شاگردانم تدوین و منتشر شده، تاکنون از این آثار چهارده نمایشنامه کوتاه و بلند به چاپ رسیده و هشت

قیاس با دیگر تولیدکنندگان آثار ادبی، اغلب از منزلت پایین‌تری برخوردار بوده‌اند. از سوی دیگر، می‌توان گفت کمدی بر روی صحنه‌های ماهنوز جایگاهی ثابت و دائمی نیافته است. در یونان باستان، جشنواره‌های خاصی، به نمایش آثار کمدی اختصاص داشت. ما نیز می‌توانیم چنین جشنواره‌هایی برپا کنیم و یا تماشاخانه‌هایی را به‌صورت ثابت برای اجرای آثار کمدی اختصاص دهیم. چنین کارهایی می‌تواند زمینه‌ساز پدید آوری ترجمه و تولید نمایشنامه‌های کمدی باشد.

سؤال آخر اینکه جایگاه نشر پژوهش و پایان‌نامه‌های دانشجویی را در این عرصه چگونه می‌بینید؟

پایان‌نامه‌های دانشجویی اغلب از امکان انتشار محرومند و دانشجویان به‌ندرت امیدی برای انتشار آثار خود دارند. در واقع می‌توان گفت به نظام حمایتی قوی‌تری در این زمینه نیاز داریم. دانشگاه‌های می‌توانند قوی‌ترین حامی پژوهشها و پایان‌نامه‌های دانشجویی باشند. تا جایی که اطلاع دارم تاکنون چنین برنامه‌ای در دستور کار دانشگاهها قرار نگرفته. دانشگاهها انتشار پایان‌نامه‌ها را جزو وظایف خود نمی‌دانند و اصولاً متأسفانه امر اشارات در دانشگاههای ماهواره‌ای ضعیف بوده است. در حالی که دانشجوی پژوهشگر، مستعدترین نیروی است که می‌تواند آگاهی‌های نوین را به طبقه جامعه تریب کند. به هر حال در این عرصه، جای یک برنامه اصولی و استراتژیک خالی است.

آریستوفان اگرچه به بنیادهای مدنی معاصر جامعه خود می‌تازد و کلاه در حسرت روزهای گذشته آه می‌کشد، اما نویسندگانی وطن پرست و ترقی خواه است

ادبیات دراماتیک آن سرزمین است. در این کتاب زمینه‌های ظهور کمدی در یونان را مورد بررسی قرار داده و به‌صورت گسترده به تجزیه و تحلیل کمدیهای آریستوفان پرداخته‌ام.

از آریستوفان چند کمدی باقی مانده است؟

جمعاً یازده کمدی از این نویسنده باقی مانده است. البته نام بیش از چهل اثر از او امروزه در دست است. آثار او به دو دوره از ادوار کمدی باستان مربوط است. ۹ اثر مربوط به دوره کمدی کهن و ۲ اثر مربوط به

این کمدیو به هر دو عرصه ترجمه و تألیف بازمی‌گردد. فاطمه می‌توان گفت نوشتن کمدی در عرصه ادبیات دراماتیک جهان، دشوارترین کار بوده است. اکنون نیز می‌توانیم کمدی‌های جدیدی را در عرصه تولید طنز دراماتیک، در تئاتر، مستند و تلویزیون مشاهده کنیم. طنز و کمدی در سرزمین ما تقریباً در طول تاریخ مهجور باقی مانده است و طنزپردازان در

به نظر شما چرا در زمینه انتشار آثار کمدی دچار کاستی و نقصان هستیم؟

این کمدیو به هر دو عرصه ترجمه و تألیف بازمی‌گردد. فاطمه می‌توان گفت نوشتن کمدی در عرصه ادبیات دراماتیک جهان، دشوارترین کار بوده است. اکنون نیز می‌توانیم کمدی‌های جدیدی را در عرصه تولید طنز دراماتیک، در تئاتر، مستند و تلویزیون مشاهده کنیم. طنز و کمدی در سرزمین ما تقریباً در طول تاریخ مهجور باقی مانده است و طنزپردازان در

پژوهش برای آینده موسیقی

اجم‌الدین

طرح جامع موسیقی کشور، نظام موسیقی کشور، چالش‌ها و راهبردها

کاری از گروه پژوهشی مؤسسه فرهنگی هنری رادانکلیش / موسیقی پژوهش‌های نوین ظهور کشور، محمدحسین حجازی تهران، ۱۳۸۳، ۱۵۰ صفحه، ۲۲ صفحه، تصویر. در یکی دو سال گذشته، تألیف کتابها و جزوه‌هایی برای تعیین کلیات نظام موسیقی کشور و راه پیشنهادی برای اصلاح و بهبود وضعیت موسیقی و راه مواجهه بوده‌ام. طرح جامع موسیقی نیز یکی از این کتابهاست. در این کتاب وضعیت موسیقی کشور از دیدگاه یک یا چند موسیقیدان، بلکه در چارچوب سیستم‌های بررسی شده و سخن از نظام موسیقی می‌رود در حالی که کشور کسی تعریف آن را ارائه نمی‌کند. در مقدمه این اثر (ص ۱۳-۱۲) می‌خوانیم: «نظام موسیقی مجموعه‌ای از فرآیندها، عوامل و ارتباطات افلاک می‌شود که با هدف نشر موسیقی در جامعه در تعامل با کلیه‌ها هستند. فرآیندهای تولید و عرضه موسیقی، آموزش و پژوهش موسیقی، فرآیندهای اصلی این نظام را تشکیل می‌دهند... نظام موسیقی در

کشورهای مختلف و شیوه‌های توسعه آن ربحسب اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و به ویژه اقتصادی بسیار متفاوت است. از آنجا که در نظام موسیقی رشته‌ها، میان‌رشته‌ها، بخش‌ها و میان‌بخش‌های مختلفی درجیل هستند، نمی‌توان تصمیم‌های واحد برای نظام موسیقی کشور اتخاذ نمود. کتاب حاضر، دشوارترین مسئله کمال و راهبردی برای شناخت و باز-مهندسی و طراحی نظام موسیقی کشور با رویکردی مهندسی و سیستمی است... کتاب از یک مقدمه (فصل اول)، هشت فصل و یک پیوست تشکیل شده است. در دومین فصل، مبانی نظری شرح داده شده که عبارتند از: مبانی نظری رویکرد سیستمی، رویکردهای فرآیندی، سلسله مراتبی، اندرکنشی و روشن‌شناسی. در فصل سوم، شناخت و تحلیل وضعیت موجود نظام موسیقی کشور در شامه‌ها و زیرشاخه‌های متعدد و مفصلی تعریف شده است. از اصطلاحات رایج برای فرام موسیقی تا فرآیندهای اجرایی صحنه‌ای، تولید موسیقی، کنسرتها و مجوز آنها، جشنواره‌ها، مسئله آموزش، مسئله پژوهش، نهادهای موسیقی، سرمایه‌گذاری در عرصه موسیقی، مسائل حقوقی، رسانه‌ها، ادوات موسیقی و... سخن رفته است. فصل چهارم، ویژه مطالعه تطبیقی نظام موسیقی است. در این فصل نظام

موسیقی کشورهایی چون انگلیس، ایرلند، استرالیا، اتریش و اسکاتلند بررسی شده است. فصل پنجم برای تحلیل «new music» نظام موسیقی کشور است. موقتاً، تحلیل «new فرآیند و نهادهای نظام موسیقی کشور را در این فصل مورد توجه قرار داده است. در فصل ششم، مطالعات راهبردی نظام موسیقی کشور برآمده شده که عنوان زیرموضوعات آن از این قرار است: مبانی طراحی وضعیت مطلوب نظام موسیقی کشور، چشم‌انداز نظام موسیقی کشور و راهبردهای توسعه آن. در فصل هفتم، طراحی مسائل کلان نظام موسیقی کشور، در یک مقدمه و پنج شاخه و سه زیرشاخه مورد توجه است. فصل هشتم، ویژه طراحی توسعه نظام موسیقی کشور است که آن نیز در یک مقدمه و شش طرح با زیرشاخه‌هایی، ارائه شده و جزوه‌های تولید، آموزش، پژوهش، مسائل حقوقی، مسائل اقتصادی، فناوری اطلاعات، ایجاد سیستم جامع مکتوبه اطلاعاتی و پروژه ساماندهی نظام آماری و اطلاعاتی موسیقی کشور را بررسی می‌کند. بخش پیوست (منابع و مآخذ) نیز شامل کتابها، نشریات و وب‌سایتهای داخلی، منابع و مآخذ خارجی و سایر منابع است. کیفیت چاپ این اثر به گونه‌ای است که مطالعه

آن را آسان می‌کند. مسلح این است که تحقیقات استوار بر سیستمهای اطلاع‌رسانی و تحلیلی و آماری در هر ایران و به ویژه موسیقی، بسیار اندک‌بند بوده و در آینده جای چنین پژوهشهایی بیش از گذشته اساسی خواهد شد. شاید انتشار آثاری از این دست بهانه‌ای باشد تا پژوهشگران و محققان بیشتری در این راه قدم بگذارند.

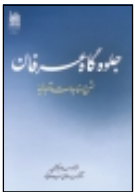

درشش سوی جهان

نگاه جهانی به نشر معارف اهل بیت (ع)

زبان اورگانیایی:
 ابهامی تکوینی و کارنامه عملی هویت یافت آیت الله جمعیت جهانی است که در آن به نحوه پیدایش و هویت جمعیت جهانی است. و معقدات آن پرداخته شده است.
«حقیقت مظلوم بیان حقایق درباره اهل بیت و رد شبهات وارد شده بر شیعه است.»

زبان هوسایی:
 دوستی اهل بیت، شامل مجموعه ای است از آیات قرآن و روایات در بیان فضائل و دوستی اهل بیت پیامبر(ص) و معقدات آن پرداخته شده است.
«حقیقت مظلوم بیان حقایق درباره اهل بیت و رد شبهات وارد شده بر شیعه است.»

زبان انگلیسی:
 مراد «حقوق کلیاتی است از امام زین العابدین که با بیانی زیبا، حقوق مؤمن بر مؤمن را در جامعه اسلامی بیان می کند.»

زبان روسی:
 اچهل حدیث و آیه پیرامون قرآنه شامل مجموعه ای است از آیات قرآنی و روایات معصومین در اهمیت و منزلت قرآن و نقش آن در زندگی مسلمانان.
«زبان تاجیکی»

زبان تاجیکی:
 ۱۱۴ نکته پیرامون نماز نوشته حسن فراتی که در آن فضیلت نماز و اثر آن بر انسان مسلمان بیان شده است.
«زبان قزاقی»

زبان قزاقی:
 احکام حسین علیه السلام است از شیخ افاضی آل سیدین که به بیان منزلت امام حسن و سیره او و حوادثی که برای ایشان رخ داده، می پردازد.
«زبان فنلاندی»

زبان آلمانی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

زبان ایتالیایی:
 در اسلام، عقیده و زندگی، اسلام به عنوان عقیده و روش زندگی مطرح شده است.
«زبان ایتالیایی»

امیرحسین شرافت:
 مؤسسه امام علی(ع) در سال ۱۳۷۲ با هدف ارائه معارف، علوم، عقاید و احکام و روایات اهل بیت(ع) به زبانهای مختلف تأسیس شد. مؤسسه مزبور از جمله ابتکارات و خدمات ارزنده «سجده اسلام» و «السلامین» استاد سیدجواد شهیرستانی است که اقدامات گسترده ای در ترویج مکتب اهل بیت علیهم السلام و توسعه فرهنگ در ایران و جهان انجام داده است. مؤسسه امام علی(ع) اقدام به ترجمه آثار مکتوب در زمینه معارف ماندگار به زبانهای مختلف و زنده جهان می کند که البته اقدامی سخت، دشوار و در عین حال با ارزش و تیزری روزافزون در تبلیغ و اطلاع رسانی دینی است.
 هم اکنون کار مؤسسه، با ۳۰ زبان زنده در سراسر جهان پیگیری می شود و کتابهای منتشر شده آن به حدود دویست عنوان می رسد. مؤسسه مزبور دارای شیوه های دستگاهانه در نقاط مختلف جهان است که همگی با عنوان ذیل شناخته می شوند. مؤسسه امام علی(ع) انگلستان / مؤسسه امام علی(ع) لبنان / پورت، مؤسسه امام علی(ع) کتیا / تارویی، مؤسسه امام علی(ع) هلند / استرادم، مؤسسه امام علی(ع) کانادا / مونترال و مؤسسه امام علی(ع) فرانسه / پاریس / زبانهای مختلف، همگ و گسترده خدمات آن را بیشتر نشان می دهد.

زبان عربی:
 اصل شیعه و اسرار آن، عنوان کتابی است تألیف استاد محمدحسین کاشف الغطا که در آن ریشه تاریخی و عقیدتی شیعه و تشیع بیان شده است.
«عقاید امامیه» را علامه شیخ محمدصاحب مظفر در توضیح عقاید شیعه امامیه نگاشته است.
«فاطمه زهرا(س) زن پنهانی» تألیف ضیاء جوهری به بیان زندگی حضرت زهرا و تعلیمی که به ویژه پس از رحلت پدر بزرگوارش بر حق او روا داشته شده، می پردازد. «احکام شرعی زمین» مسائل مستحله و جواب آن طبق فتوی آیت الله العظمی سبستانی است.
«امام صادق(ع)» به سید فقهی امام صادق(ع) گسترده و ویژه، و بیان مسائلی که در آن مسلمانان می پردازد.
«زبان ترکی استانبولی»
 فضائل خیمه از صحاح سنه، بیانگر فضائل امیر (ع) است. با استناد به کتابهای صحاح سنه اهل سنت است. منزلت آخرت، توضیح منهجی است که انسان پس از مرگ وارد آنها خواهد شد.

سه نشریه از مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما

اشارات:
 «اشارات» عنوان ماهنامه ادبی مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما است که تاکنون ۷۹ شماره آن منتشر شده است. در شماره ۷۹ این نشریه آثار از محمد کاظم بدرالدین، سید محمود طاهری، عباس محمدی، میثم امینی، سیدعلی حسینی ایمی، ابراهیم قله آرپایمان، امیر اکبرزاده علی خالقی، روزبه فروتنی، حسین امیری، حمزه کریم خانی، علی باباجانی، مشتاقی نیا، عاطفه خرمی، حمیده رضایی، حورا طوسی، پاران رضایی، طیبه غنی زاده، شکیاسادات جوهری، الهام توری و... به چشم می خورد. «اشارات» به سربیری سیدعلی حسینی ایمی منتشر می شود.

کنجینه:
 شماره ۸۲ «کنجینه» مربوط به مهرماه ۸۲ و چهارمین ویژهنامه نشریه مزبور در زمینه اخلاق و تربیت اسلامی است. در این شماره مقالات و مطالبی با محوریت اخلاق فردی، اخلاق خانوادگی، اخلاق علمی و اخلاق اجتماعی و فرهنگی درج شده است. سربیر کنجینه احمدزاده حسین زاده است.

کلبرگ:
 «کلبرگ» سومین نشریه از گروه نشریات مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما است که در زمینه های اندیشه و عرفان به ارائه مطلب می پردازد. این مجله به صورت ماهنامه منتشر می شود و تاکنون ۶۸ شماره از آن منتشر شده است. نیاپش، لحظه های تأمل، جرعه ای از زلال وحی، در ساحت نهج البلاغه، در انتظار خویش، همبستگی ملی و مشارکت عمومی، روز کتاب و کتابخوانی، هفته سیبج و... از مطالب شماره ۶۸ مجله کلبرگ است. سربیر این نشریه ابراهیم آخری است.

جهان اسلام به روایت اشپولر

جهان اسلام، برنولد اشپولر، ترجمه: قمر آریان، انتشارات امیرکبیر، ۲۱۶ صفحه، ۲۰۰۰ تومان
موضوع با اهمیت تاریخ جهان اسلام، روش تحقیقی مناسب و در نهایت چاپ کتاب از سوی ناشری کهنه کار، از جمله عوامل هستند که «جهان اسلام» را به یک کتاب قابل تأمل تبدیل کرده‌اند. جهان اسلام در سال ۱۳۵۲ توسط همین ناشر برای نخستین بار چاپ شد و از همان اندازه کتابی نایاب بدل شد. فاصله بین چاپ اول و چاپ دوم سی سال به طول انجامید و در این مدت این اثر همواره تحفه‌ای کمیاب بود که برای یافتنش فقط باید به کتابخانه‌های معتبر مراجعه می‌شد.

بروسو برنولد اشپولر آلمانی (۱۹۹۰-۱۹۱۱) تاکنون در رشته‌های مختلفی چون الهیات، ادبیات و همچنین مباحث شرق‌شناسی به درجه دکترا رسیده است. او که به پانزده زبان آشنایی دارد از معروف‌ترین دانشمندان عصر حاضر در تحقیقات تاریخی است که به سیاست و فرهنگ ملل اسلامی و مسیحی در خاورمیانه توجه ویژه‌ای داشته است.

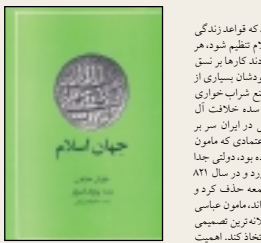
فهرست تحقیقات اشپولر در قالب ابلیت، ترجمه و ویراستاری ... از چندین صفحه تجاوز خواهد کرد. بسیاری از آثار او در ایران ترجمه شده‌اند. تاریخ مغول، تاریخ ایران در قرن نخستین اسلامی و برخی دیگر از آثار ترجمه شده وی در زمره منابع دانشگاهی کشورمان محسوب می‌شود.

«جهان اسلام»، با شرح زندگانی پیامبر اسلام (ص) آغاز می‌شود و در پایان فصلی که به حوادث حیات حضرت مربوط می‌شود به طور خلاصه از واجبات دین اسلام در پنج تکلیف یاد می‌کند. ۱. شهادت به وحدانیت خدا و بیعت پیغمبر ۲. نماز (صلوات) پنج نوبت در روز ۳. روزه ماه رمضان (صوم) ۴. صدقه (زکات) که بر وفق قاعدی خاص باید پرداخته شود ۵. حج مکه که در صورت امکان ۷ لایق یک بار در مدت عمر باید انجام شود.

بخش دوم کتاب مربوط به خلقی راشدین است. در همین بخش از کتاب است که سقوط ساسانیان، وضع دنیا در تصرفات اعراب، وضعیت صابین، زرتشتی‌ها و دهقانان در ایران به شکل کاملاً موجز مورد بررسی می‌گردد.

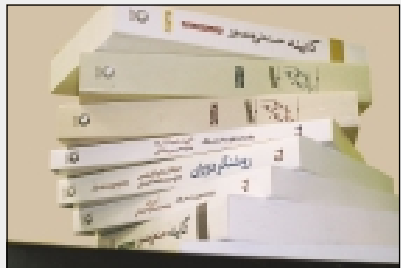
سومین فصل کتاب مربوط به دوره خلافت اموی است. امویانی که حتی در تطبیق زندگی خویش با آنچه مقتضای اسلام بود هم چندان تلاشی نکردند. قطع نظر از اظهار پیش و کم سطحی به ایمان، آنها به همان حالی که پیش از آن بودند باقی ماندند. آنها بعد از وفات پیامبر اکرم (ص) بی آنکه کسی متوجه‌شان شود باقی ماندند و طرز زندگی خود را به فرزندان خود منتقل کردند. اما عباسیان حکایتی دیگر داشتند. پیروزی بنی عباس رژیم را بر سر کار آورد که پیش و کم به آنچه افکار عمومی زمان اقتضا داشت، جواب می‌داد. نشانگر این امر استعمار طوفانی این حکومت بود و دیگر آنکه سقوط نهایی آنها در سال ۱۲۵۸ م (۶۵۶ هـ) برخلاف امویان

کار یک شورش داخلی نبود.

عباسیان این اصل را پذیرفته بودند که قواعد زندگی عمومی باید موافق با مقررات اسلام تنظیم شود. هر چند آنها نیز در عمل اجازه می‌دادند کارها بر سنس طبیعی خود جریان یابد و حتی خودشان بسیاری از الزامات مربوط به دین از جمله منع شراب خواری را نادیده می‌گرفتند. در نخستین سده خلافت آل آوردند. وقتی طاهر، سردار مورد اعتمادی که مأمون وی را به عنوان والی منصوب کرده بود، دولتی جدا و مستقل در خراسان به وجود آورد و در سال ۸۲۱ میلادی نام خلیفه را از خطه جمعه حذف کرد و خویشانش را فرمانروای مستقل خواند. مأمون عباسی هیچگونه اعتراضی نکرد و این عقابانه‌ترین تصمیمی بود که در این باب می‌توانست اتخاذ کند. اهمیت حکومت طاهری فقط از لحاظ سیاسی بود. هیچ سیاست فرهنگی خاصی به وسیله این سلسله دنبال نشد. زمانه پر آشوب تر از آن بود که چنین امری در آن ممکن باشد. فقط از این ایام بود که آخرین شورشهای خوارج در خراسان فرسوده شد و قریب برزوری در مقابل رژیم طاهریان در بنای حکومت تازه‌ای در جنوب شرقی ایران، در سیستان (سجستان) پدید آمد. بعد از فصل عباسیان که طولانی‌ترین بخش کتاب به شمار می‌رود حوادث مربوط به اسپانیای پس از فتح اعراب مورد بررسی قرار گرفته است. اهمیت اسلام اسپانیایی، مسلمان و مسیحی‌ها، زندگی عقلی و اقتصادی، علوم الهی و روابط

مرکز بررسی اسناد تاریخی منتشر کرد

مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات در سال جاری، آثاری را که حاوی اسناد و مدارک احراب، شخصیتها و مطبوعات دوران رژیم پهلوی است منتشر کرده است. همه این آثار چاپ اول و منتشر شده در سال جاری است. مطبوعات عصر پهلوی، حزب ایران‌نویس، انتخابات مجلس پنجم، کابینه حسنعلی منصور و یاران امام به روایت اسنادسازک از جمله این آثارند.

حزب ایران‌نویس

جلد سوم و چهارم، ۳۲۰ صفحه، ۳۲۰۰ تومان
جلدهای اول و دوم «حزب ایران‌نویس» که پیش از این منتشر شده، شامل مجموعه اسناد، اخبار و گزارشهای ساواک در خصوص حزب ایران نوین تا پایان سال ۱۳۳۶ خورشیدی است. جلدهای سوم و چهارم این اثر نیز، اسناد و مدارک سالیهای ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۰ خورشیدی را شامل می‌شود.

جلد سوم حزب ایران‌نویس به جنگ‌های حزب دولتی، عضویت او آکسپورت حزب، نقش کلانی در استعفا، خسروانی، میرکلی، وقت حزب و ... می‌پردازد. چگونگی رعایت دموکراسی، دومین کنگره حزب ایران‌نویس، نقش آن حزب در جدایی بحرین از ایران، عضویت و نقش عضویت اجباری و شگردهای انتخاباتی نیز از جمله اسناد جلد چهارم است.

نصرت‌الله معینیان

۳۰۰ صفحه، ۸۰۰ تومان
«نصرت‌الله معینیان» عنوان کتابی از مجموعه «رجال عصر پهلوی» است که از سوی مرکز بررسی اسناد تاریخی منتشر شده است. معینیان که ابتدا سرپرست شریه آشتی بود، در جریان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ بر امین‌ابراهیم مومنی‌های اطلاع‌یافته، یگانگه قرار گرفت و مدال رستخیز پهلوی را پلکان در یافت کرد. با کودتای برلشکر فضل‌الله اهدی، پلکان در یافت شروع شد تا آنجا که به ریاست دفتر مخصوص محمدرضا پهلوی برگزیده شد.

این کتاب بارالله اسناد و گزارشهای ساواک درباره نصرت‌الله معینیان بر آن است تا چهره درونی و تشکیلاتی وی را از پس پرده‌های تاریک بیرون بیاورد. ضمایم

کتاب نیز حاوی عکسهای از معینیان است.

آیت‌الله محمدصادق خلخالی

۲۰۰۰ نسخه، ۳۲۰۰ تومان
صن در یک خانواده روستایی و نیمه کاتب به دنیا آمد. پدر اهل نماز، دعا، ذکر و سخن نماز شب بود. شاید در محیط شادمان و گرمی کسی تهیه‌ای در تئین ایشان نداشته. جدلات بلاغی از شرح زندگی محمدصادق کیوی، معروف به خلخالی، به زبان خود نوشت.

مرکز بررسی اسناد تاریخی با هدف آشنایی نسل جوان جامعه با دامنه فعالیت‌های مبارزاتی آیت‌الله خلخالی علیه رژیم پهلوی، پیش از چهارصد سند از اسواک را در قالب این کتاب منتشر کرده است. قدیمی‌ترین سند این کتاب مربوط به سال ۱۳۲۲ و آخرین سند آن به تاریخ هشتم آذر ۱۳۵۷ حاوی گزارش ساواک قم به اداره کل سوم است. آیت‌الله خلخالی در طول سالها تحصیل در حوزه علمیه، باوقا حکومت به حسن و رعایت به شهرهای چون رودبار، تارک، لاریجان، بندرلنگه و ... شد. وی از زورهای آقایین انقلاب از سوی امام خمینی (ره) به عنوان دانشان انقلاب و حاکم شرع به محاکمه عناصر فاسد رژیم پهلوی پرداخت.

انتخابات مجلس پنجم

۳۲۰ صفحه، ۳۲۰۰ تومان
کتاب حاضر به انتخابات مجلس پنجم از دریچه اسناد و مدارک وزارت جنگ دوره رضاحان نظر دارد. بر آن است تا به نقش رضاحان و عوامل وی از جمله نظامیان در برگزاری انتخابات مجلس فرمایشی پنجم که در سال ۱۳۰۲ برگزار شد، بپردازد.

مجلس پنجم سه سال پس از کودتای رضاحانی با نفوذ و حضور نظامیان فزونی برگزار شد. در این مجموعه، خواننده با اسنادی صمیمی بر تلاش رضاحان (پس از زور) فرمانده عالی جنگ) برای ورود مهره‌های از قبل تعیین شده به مجلس مواجه می‌شود.

کابینه حسنعلی منصور

جلد اول و دوم، ۳۰۰ صفحه، ۶۰۰۰ تومان
این کتاب دوجلدی به مدد اسناد ساواک، به حضور حسنعلی منصور در عرصه قدرت و سیاست از سمت دیری شورای عالی اقتصاد در اوایل سال ۱۳۳۰ تا نخست

وزیری وی می‌پردازد. جلد اول حاوی اسناد نخست وزیر، وزیر امور خارجه، جنگ، کشور، دادگستری و اطلاعات و امنیت کشور است. دولت او عامل تصویب کاپیتولاسیون با مصورت قضایی اتباع یگانگه در ایران بود.

در جلد دوم این کتاب، اعضای کابینه منصور مورد بررسی قرار گرفته‌اند. چهره‌های چون هوشنگ بهلوندی، منصور و هوشنگ عیادعلی جهانشانی، هادی هادی، نصرت‌الله معینیان، طیفی عالی‌حالی، جمشید آموزگار، امیرعباس هویدا و ... از این جمله‌اند.

شهبخت اسدالله خلخالی

۲۰۰ صفحه، ۲۰۰۰ تومان
سی و چهارمین کتاب از مجموعه کتابهای ایران‌امام به روایت اسناد ساواک، به اسناد مبارزاتی شهید حجت الاسلام غلامحسین قاضی‌امتحضار است. در این مجموعه نزدیک به ۳۰۰ برگ سند در موضوع اعطای احضار و گزارشهای او متیرها و سخنرانیها، جلسات، تعقیب

و مراقبت، دستور حبس و دستگیری دیده می‌شود. قدیمی‌ترین سند این مجموعه مربوط به سال ۱۳۲۲ و آخرین سند مربوط به سال ۱۳۵۷ است. شهید قاضی که نماینده مردم بندرعباس در مجلس بود بر اثر اقتضار در محل دفتر مرکزی جبهه ملی اسلامی در سال ۱۳۳۰ به شهادت رسید.

حجت الاسلام سیدمحمداحمدی

۱۵۰ صفحه، ۱۵۰۰ تومان
سی و پنجمین کتاب از مجموعه کتابهای ایران‌امام به سیدمحمد احمدی اختصاص یافته است. در این کتاب، ابتداء زندگی نام‌بروی گنجی‌امامی و فعالیت‌های سیاسی حجة‌الاسلام احمد و پس از آن به اسناد ساواک در رابطه با مبارزات سیاسی وی پرداخته شده است.

حجت الاسلام سیدمحمداحمدی از جمله یاران امام بود که مدتها در حبس و تعذیب سربرد و تا سال ۱۳۸۲ که دقایق را واد گفت، سمت امام جمعه خبیثی شهر را به عهده داشت.

دارالفنون و پزشکی نوین

گفت و گو با دکتر محمدحسین عزیزی؛ پزشک و محقق

مهمی خبری

تأسیس دارالفنون از مهمترین اقدامات ارزنده امیرکبیر است که سبب دگرگونی در پزشکی ایران نیز شده است. درباره اهمیت این اقدام، مطالب زیادی گفته شده است. حتی اگر دانش میرزا قلی خان را از جمله اصلاحات به سبب غربی (غیرمستقیم) بدانیم، تردیدی نیست که او ضرورت انجام تحولاتی فراگیر در زمینه امور دیوانی، نظامی، مالی، قضایی و تعلیم و تربیت را به خوبی احساس می کرد. دکتر زورین کوب در کتاب «روزگاران» در این باره آورده است: «بین اقدامات عمده‌ای که میرزا قلی خان بدان دست زد در واقع بنیادین بخش عمده‌ای از اصلاحات مدنی و اداری بعد از او شد. اقدام عاجل او برای تأسیس یک مدرسه عالی نظام، مهندسی و طب به نام دارالفنون بود که برای آن معلماتی از اتریش، ایتالیا و فرانسه استخدام کرد. پیش از تأسیس دارالفنون، آموزش پزشکی در چارچوب فعالیت دانشگاهی در ایران متداول نبود. امیرکبیر برای تأمین اساتید دارالفنون، پیش از تأسیس آن، نماینده ویژه‌ای را به نام «جان داروخان ارمنی» که مترجم زبان آلمانی در وزارت امور خارجه بود، برای استخدام اساتید به اتریش فرستاد.

علت انتخاب اتریش آن بود که برخلاف انگلستان و روسیه که در ایران مقاصد استعماری داشتند، اتریش از قرن ۱۸ میلادی سابقه همکاری داشت و در کارنامه آن کشور هم شواهدی مشابه طابع انگلیس و روسیه موجود نبود. بدین ترتیب هدف تفریحی کار او، ایران به مدت شش سال به استخدام دولت ایران آلمندند. از بین آنها «دکتر یاکوب آودارد پولاک» معلم طب، در دارالفنون به تدریس پرداخت. (معلم طب، در بخشی از سخنرانی دکتر محمدحسین عزیزی در موزه ملی تاریخ علوم پزشکی)

پزشکی از ایشان در مجلات مختلف به چاپ رسیده است. آنچه در پی می آید، حاصل گفت و گو با مایا دکتر عزیزی است.

دکتر پولاک نخستین فردی بود که برای تدریس در دارالفنون به ایران آمد. او در آموزش دانش پزشکی و به ویژه نشر کتاب در این زمینه چه نقشی داشت؟

دکتر پولاک (۱۸۸۱-۱۸۸۸م) جانشین ارنتس کلر که فرانسوی، پزشک و گذشته ناسرالین شاه شد، او که طی سالهای ۱۸۵۱ تا ۱۸۶۰ در ایران اقامت داشت، برای اینکه بتواند دانش خود را به دانشجویانش آموزش دهد زبان فارسی را آموخت و با ادبیات و فرهنگ ایران آشنا شد. هنگامی که امیرکبیر

دولتی و افتتاح شد، دکتر پولاک در آنجا به دانشجویان پزشکی دارالفنون آموزش می داد و در همان بیمارستان بود که اولین عمل جراحی سنگ مثانه را انجام داد و وی همچنین در آن بیمارستان جسدیک اروپایی را که به صورت مشکوک مرده بود کالبدشکافی کرد. افزون بر اینها او کتابهای پزشکی نیز تألیف کرده است. پولاک در واقع نخستین مؤلف کتاب علم شرح کالبدشناسی) در ایران است که به همراه چند اثر دیگر از او به وسیله یکی از شاگردانش به نام میرزا محمدحسین افشار به فارسی ترجمه شده است. از دیگر کتابهای پولاک می توان به «کحالی»، «اسبب شناسی عمومی»، «زهرها و پادزهرها»، «زنده‌الاحکام» و... اشاره کرد.

پولاک طی اقامت در ایران به نفاذ مختلف کشورمان مسافرت کرد و بعدها در سال ۱۸۶۵ سفرنامه‌ای را به زبان آلمانی نوشت که با عنوان «سفرنامه پولاک، ایران و اربابان» به فارسی ترجمه و منتشر شده است.

بعدها پولاک چه افرادی در دارالفنون «طب نوین» را تدریس کردند؟ آیا آنها هم مانند پولاک در زمینه تألیف کتابهای پزشکی فعال بودند؟

بعدها پولاک دکتر ابوهان لویی شلیمر هلندی در دارالفنون جانشین او شد که از معروف ترین پزشکان اروپایی آن دوران بود. او پیش از تأسیس دارالفنون (۱۸۵۱ میلادی) به ایران آمده بود و در تراسی پائین به مطالعه و مطالعه جلدبانی اشتغال داشت. او تا سال ۱۲۸۳ ش در دارالفنون تدریس می کرد و همانند دکتر پولاک، زبان فارسی را آموخت تا بهتر بتواند به دانشجویان خود تعلیم دهد.

او کتاب لغتنامه و دایرةالمعارف طب را نگاشت. اصطلاحات تشریحی و مطالعاتش درباره برخی درماتها و ذکر برخی پاره‌ها و روشهای طب قدیم ایران بسیار قابل توجه است. او در سال ۱۲۸۳ میلادی چهار نفر از اساتید اروپایی دارالفنون به نامهای نئولزان، آلبو، پولاک و شلیمر در تدریس و تألیف کتابهای نوین پزشکی نقش داشتند که بیشترین سهم در زمینه تألیف کتاب، مربوط به دکتر شلیمر هلندی است.

به جز تأسیس دارالفنون، امیرکبیر چه اقداماتی را در جهت نشر پزشکی نوین به پیرو و وضعیت بهداشت همگانی در کشورمان انجام داد؟

مایه کوبی آبله، تأسیس نخستین بیمارستان نوین به سبک اروپایی در تهران (مریضخانه دولتی)، نظارت بر کار پزشکخانه، آموزش بهداشت از طریق نشر اطلاعات علمی برای بهبود بهداشت همگانی، قرنطینه و استخدام و اعزام پزشکان خارجی به برخی شهرها از جمله اقداماتی بود که امیرکبیر در آن دوران انجام داد. استاد دکتر آرمیت در کتاب امیرکبیر ایران آورده است: «آبله کوبی از زمان قاجاریه به ایران آمده و دکتر کورمیک انگلیسی، پزشک همایس میرزا، رساله‌ای در باب بیماری آبله نوشت که منتشر گردید، اما قانون مایه کوبی عمومی را میرزا قلی کرارده، دکتر پولاک هم در این رابطه گفته است چون امیرکبیر به افزایش جمعیت مملکت علاقه مند بود، آبله کوبی را در سراسر ایران مرسوم کرد و رساله‌ای در این زمینه از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه و چاپ کرد. همچنین در روزنامه «وقایع» مطالبی را برای اطلاع مردم از نکات بهداشتی نوشته که از جمله آنها می توان به مقاله‌ای درباره آبله و نیاز به اقدامات بهداشتی آن اشاره کرد که در سومین شماره این روزنامه آمده است.

در آن دوران بر خودروه پزشکان سستی ایران نسبت به حضور پزشکان خارجی و طب نوین چگونه بود؟

هم مانند تأسیس مدرسه دارالفنون، فن طب نوین بیشتر روح یافت اما با مخالفتی نیز روبرو شد. به طوری که اگر در کتاب «تاریخ پزشکی ایران و سرزمینهای خلافت شرقی» در این باره نوشته است: «مدافع و قویان مکتب قدیم طب، میرزاابا شیرازی ملک الاطباء، در کتاب خود به نام «رساله جرحیه» علیه استعمال داروهای ترکیبی و روشهای درمانی غرب که استناد جراحی به دانشجویان جوان پایتخت اقدام کرده، به انتقاد پرداخت.»

به نظر شما اقدامات امیرکبیر در جهت ارتقای سطح دانش پزشکی نوین چه تأثیری را در بر داشته است؟

از نخستین سال گشایش دارالفنون، معلمان به تگارش کتابهای ترازوی پراختند که با کمک شاگردان آنها و مترجمان منتشر شد. در اثر آن دانش

غربی در میان نشر وسیع تری از جامعه شناخته شد. از این نظر، دارالفنون درجه‌ای از نو به سوی دانش پزشکی نوین به روی جامعه ما باز کرد. به طور کلی می توان گفت از نظر تاریخ پزشکی معاصر ایران اقدام امیرکبیر یعنی تأسیس مدرسه دارالفنون که بخشی از آن به طب اختصاص داشت، آغاز مرحله گسترش دانش نوین پزشکی در ایران به شمار می رود که بعدها منجر به پیدایش مدرسه طب و سرانجام دانشگاه پزشکی دانشگاه تهران شد.

کتابشناخت دکتر پولاک
۱. شرح الحسان (کالبدشناسی انسان)، ترجمه میرزا محمدحسین افشار، ۳۷۵ صفحه، انتشارات دارالفنون، ۱۳۵۲
۲. کتاب جراحی (شامل جراحی چشم)، انتشارات دارالفنون، ۱۳۵۲
۳. کحالی (جمع پزشکی)، ترجمه میرزا محمدحسین افشار، بی تاریخ

۴. اسبب شناسی عمومی، مترجم ناشناس، نسخه خطی ۱۲۶۲۳۱ موجود در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۱۳۵۰
۵. زهرها و پادزهرها، مترجم ناشناس، نسخه خطی موجود در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۱۳۵۲
۶. صلاح‌العین (نسخه خطی ۱۹۹۰)، بدون تاریخ
۷. زنده‌الاحکام، ترجمه علی تقی بن محمد اسماعیل (مکتب الممالک)، نسخه خطی شیراز، شماره ۱، ۱۳۸۱، نسخه خطی شماره ۱۳۸۳۳
۸. کتابخانه ملکی و نسخه خطی به شماره ۷۵۳۱۱
۹. کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
۱۰. زنده، ترجمه علی تقی جوادالاسلام، ۱۳۵۲
۱۱. بیست فصل درباره کالبدشناسی، ترجمه محمدحسین میرزا بزرگ شهبانی، کتابخانه ملی ایران، ۱۳۵۲
۱۲. Persien, das land und seine Bewohner سفرنامه پولاک، ایران و ایران، ترجمه کنگاوس جهادداری، انتشارات خوارزمی، ۱۳۸۲

کتابشناخت شلیمر
۱. سز الحکمه، ۱۳۶۲
۲. زینت الابدان، درباره بیماریهای پوستی، ۱۳۶۲
۳. شفاخانه دروازه درماتها، ۱۳۶۲
۴. فتنانه، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۲
۵. نو املاالامراض (درباره اسبب شناسی)، ۱۳۷۵
۶. مفتاح الاحیاء (درباره داروشناسی)، بدون تاریخ

۷. صلاح‌العین (چشم پزشکی)، بدون تاریخ
۸. ادویه و نسخه‌ها، بدون تاریخ
۹. الاسبب التنبویه (درباره داروها)، ۱۳۷۵
۱۰. الامراض و الاحیاء (بیماریهای کودکان)، بی تاریخ
۱۱. اسبب شناسی، بدون تاریخ
۱۲. تحفه ناصری (تحریر دیگری از ادویه‌ها و نسخه‌ها)
۱۳. اناتومی مسنگاه، صصی، ۱۳۷۰
۱۴. زینت الابدان، ۱۳۸۴
۱۵. شفاخانه، ۱۳۸۷
۱۶. زینت الدین (از ماکو به)، ۱۳۷۵
۱۷. مرافق چهارتنس، ترجمه محمدتقی کاشانی
۱۸. امراض دوران دم (درباره گردنی خون و قلب و عروق)، ترجمه محمدتقی کاشانی

سرنوشت تألیف ؛ انگیزه ترجمه

گفت و گو باحسن سالاری درباره دانشنامه ترجمه ای-تألیفی «فرهنگنامه بزرگ نوجوان»

دوره جدید نشرنامه ۱۳۳، شماره ۳، شهری ۱۳۸۷

۴ ده مقاله، رئالیسم (فرانسوی) فرهنگنامه کینگ فشر چین آمده است. (ایلیانچین زایدی از تمدن یونان را مطلق کرده است. ما این تمدن را سدهای قرن چهارم به فرانسوی سپرده شده بود. حدود ۱۳۵۰ میلادی دانشمندان ایلیانلی به سنسور داری کلهایی خطی قدیمی و انتشار آنها روی آوردند. آن کلهایی خطی تاریخ جهان باستان را در خود داشتند. دانش، معلول و هنر یونان را به جهان امروز منتقل کردند. اما ما کلهای به برخی از کلهایی که خود غریبانه نوشته اند درمی یابیم که اثر پاپیوس را اثر اریطای که با سلسلمان پیدا کردند. در آن ترجمه آثار دانشمندان مسلمان از عربی به لاتین با نند یونان و روم آشنا شدند.

میان اوصاف آیا بهتر نبود یکسره فرهنگ جادگانه ای تألیف می شد؟
 از آنچه تا کنون گفتیم ضرورت فرهنگنامه ای تألیفی و سازگار با فرهنگ می بیند از پیش آشکار می شود. اما چرا ما به ترجمه و بازوایح یک فرهنگ غیر بیومی دوری می کنیم؟ بهترین دلیل ما به پایان نرسیدن انقلاب فرهنگنامه ای تألیفی در کشور است. برای مثال طرح کتاب فرهنگنامه تألیفی کودک و نوجوان ۱۰ کشور ما از فرهنگنامه ای که شورای کتاب کودک منتشر می کند) ترجمه صرف آن را مناسب ندانیم و بازوایح آن را مورد توجه قرار ندیم. بر این دامنه تجربه به پیش رو داشته ایم. تجربه اول فرهنگنامه ایرانوسریس (پارکراف بود که در سال ۱۳۴۶ منتشر شد. تجربه دوم، دایره المعارف فارسی، به سرپرستی زنده یاد دکتر صاحب که بدون آن از سال ۱۳۷۵ آغاز شد. پس از گذشت ۵۰ سال به پایان رسید. این فرهنگنامه در واقع ترجمه و بازوایح فرهنگنامه کوچک یک جلدی اکسلیا و یک جلد چاپ نیویورک در ۱۹۵۲ میلادی بود و تجربه سوم دانشنامه کودکان و نوجوانان اکسفورد سعی کرده ایم استفاده از اوصاف و توضیحات فرهنگی هر یک از این سه تجربه مختلف و حذف برخی از قسمتها یک دانشنامه بدون قلمی در بازوایح برخی از معاصره به دست رایج چند سال اخیر تبدیل شده است و برخی از همان آغاز کار فرهنگنامه ای را برای ترجمه انتخاب کرده که فقط در حوزه علوم تجربی تدوین شده است. به پیشتر مقاله ای در کتابشناسی این زمینه است. به هر حال، ما این شیوه را برای کار خود مناسب ندانیم. زیرا بر این باوریم که فرهنگنامه می دانم به نمایش گذاشتن پیشینه تاریخی و توانمندی های علمی، فرهنگی و اجتماعی مدنیا هستند. بنابراین، فرهنگنامه ای که در ایران و با علاوه بر اینکه باید با دانشمندی های علمی هم هماهنگ باشد.

در عمل، باید ابتدا فرهنگ بزرگ ایرانی را برای تلاش فرهنگنامه کلدیهای دانش، برای رسیدن به این هدف تلاش کردیم. اما با موفقیت ناشی هنوز فاصله بسیار داریم. اما برای کار باین ترتیب بود که نخست همه فرهنگنامه های کینگ فشر را ترجمه کردیم. سپس مقاله در اختیار مشاوران و کارشناسان قرار گرفت و وادار نظر گرفتن نظریه های مجموعه مشاوران کارشناس شد که برای چه موضوعی باید مقاله تألیفی سفارش داده شود. کاملاً مقاله بازوایح دانش نیاز داریم که کاملاً مقاله های علمی مناسب هستند. مقاله های تألیفی را به دست مشاوران سفارش دادیم که اغلب در موضوع مورد نظر سلفا پژوهش کرده و کتاب یا مقاله ای در آن زمینه نوشته بودند. برای این منظور، مقاله های تألیفی و مقاله های بازوایح دانش، در دست کارشناسان، مشاوران و فرهنگنامه گدشت و بر اساس نظر کارشناسان، مشاوران و سرویسانان برای آنها تصویر سفارش داده شد. تصویرگران آن را از میان مرشدانی انتخاب کردند که در زمینه تصویرگری کارهای برجسته ای داشتند و در جشنواره های گوناگون از جمله جشنواره تصویرسازی کلهایی وزارت آموزش و پرورش، درخشیده بودند. تصویرگران تلاش کردند فضای

می گردید. سال آنکه نوجوان ایرانی در وجه اول باید، اکثرهای بیرون کشور خود آشنا شد و درباره آنها بیشتر بداند. در خوش بختانه ترین حالت باید گوییم که مناسب بودن این فرهنگنامه برای دانش آوران غربی، ضعف این فرهنگنامه نیست و باید به کسانی که با توجه به فرهنگ و نیاز کودکان و نوجوانان کشور، خود فرهنگنامه می نویسند آفرین گفت و آنان درس گرفت و فرهنگنامه ای، سازگار با فرهنگ و نیاز کودکان و نوجوانان ایران نوشت. انتظار اینکه دیگری سازگار با نیاز ما بنویسد، شاید به جا نباشد. شاید اگر ما نیز غریب بودیم، برای تمدن کوچک از آنها یک صفحه در نظر می گرفتیم و به ایران باستان فقط یک پاراگراف اختصاص می دادیم.

سخته نگری که بر قسمت بزرگ از ترجمه صرف می افزود، یکسوزگری برخی از فرهنگنامه ها در برخی موضوعهاست. برای مثال، چند مورد به در فرهنگنامه کودک و نوجوان کینگ فشر وجود داشته که می کشم.
 ۱- فرهنگنامه کینگ فشر به هیچ یک از کشورهای خاورمیانه مقاله جادگانه ای اختصاص داده شده است و همه ۶۴ کشور این منطقه در یک مقاله با عنوان خاورمیانه پوشش داده شده اند. البته یک کشور نامشروع به نام اسرافیل مقاله اختصاصی دارد. در این کشور در درباره قسطنطنیه فقط یک خط گفته شده. چند جلد دیگر به بین عربیای قسطنطنیه و پوهیها رخ داده که در برخی از آنها

فرهنگنامه ای که در ایران به چه جاپ می رسد. علاوه بر اینکه باید بازتاب دستاورد های علمی همه تمدن ها باشد. در این حال باید آینه ترجمه فرهنگ ایرانی اسلامی نیز باشد

کشورهای غربی خدایت کرده اند و امروز حدود ۹۰۰ هزار عرب در اسرافیل زندگی می کنند.
 ۲- فرهنگنامه کینگ فشر فقط در پاراگراف، در مقاله امروزی، به ایران باستان وایح شده است. اما در فرهنگنامه همین تاریخ، در صفحه به جلمشما ها و دو صفحه به ساسانیان و اشکانیان اختصاص داده شده است. در مقاله ساسانیان و اشکانیان به ماجرای شکست و ریانس (امپراتور روم) از فرمودید (پدافد ساسانی) اشاره شده است. تصویرگر فرهنگنامه تاریخ کینگ فشر نیز صفحه اثر در امپراتور روم در برابر شاپور ساسانی را به تصویر کشیده است. اما شاه ایران پیراهن بر تن ندارد و کلاهش در ایران نیز که در کتاب اسرافیل است. پیراهن ندارد و قاضی تصویر نیز به گویای است که تصویر می برد. ساسانیان ایران که در زمانی در دره ای می شوند، پیراهن ندارند! ۳- در مقاله شاپاک فرهنگنامه کینگ فشر آمده است. در ایران باستان نخستین کسانی بودند که لیاپلهای به شکل امروزی درست کردند. در زمان کلهای آستین دار و نوعی شلوار ایلیلی برای سوارکاری می پوشیدند. آن در آن مقاله نمونه ای از لباس مصریها به تصویر کشیده شده اما نمونه ای از لیاپلهای ارفی وجود ندارد. نمونه های از لباس ایرانیت که در مقاله شاپاک فرهنگنامه کلدیهای دانش می بینید، کار تصویرسازان و قاضی

ایلیا علوی
 فرهنگنامه بزرگ نوجوان، که عنوان فرضی «کلدهای دانش» را به تأسی از نام دانشنامه ترجمه خوارزمی- منابع علوم- پریشانی خود را در دهه هشتادگی از دانشوران جهان علامه شد. به سرنوشت علمی کوهکان و نوجوانان این سرزمین، توجه، تألیف، تدوین و تصویرگری شده و در دست انتشار است. نزدیک به صد هزار مقاله در میان تصویرگران کارشناسان و صاحب نظران کتاب کودک و نوجوان در به سرانجام رسیدن فرهنگنامه ایفا کرده اند.

کاملاً مقاله مدیریت تولید و هنری این دانشنامه را بر عهده دارد. این دانشنامه از حسن سالاری، دکتر حسین سورنجی و محسن شاد بهیاری، معیاریان سرویس اسرافیل بهره و دست گرفته در چند سال گذشته و تألیف این فرهنگنامه توسط گروهی با حسن سالاری مستغرق دانشنامه گردیده است که در بی می د.

فرهنگنامه کینگ فشر بزرگ نوجوان (کلدهای دانش) چه اهدافی از دنبال می کند و انگیزه آتان از ترجمه، تألیف و تدوین چنین دانشنامه ای چه بوده است؟
 امید داریم این دانشنامه بتواند دانشمندان خاورمیانه را به تلاش آنان در زمینه یکپارچه شدن دانش و فرهنگ ایرانی- اسلامی تشویق و یاری دهد. دانشمندان خاورمیانه می توانند با هم همکاری کنند و با هم پیشرفت کنند. ما در این زمینه، جواز جهانی و بزرگان دیگر را در دانشگاهها و پژوهشگاهها بینیم.

این فرهنگنامه، ترجمه و بازوایح است. برای نام این فرهنگنامه، The Big Children's Encyclopedia انگیزه داشت. این کتاب در ویکیپدیا جلد آن در سال ۲۰۰۲ میلادی منتشر شد. این اثر از ویکیپدیا مستاری دانش است که از میان افرای مشابه، ترجمه آن از جاپی دانشمندی و در حدیث آن به بازوایح آن تحت گردید. مقاله علاوه بر پریشانی برخی از مقاله ها و افزودن مطالب معاصره و داده ها تعداد زیادی از آنها، حدود ۲۰۰ مقاله تألیفی، مقاله ترجمه ای از فرهنگنامه جبرایق مقاله ترجمه ای از فرهنگنامه تاریخ از همین نشر، به این اثر افزوده شد.

فرهنگنامه کینگ فشر چه ویژگیهای دانش است که آن را برای ترجمه و انتشار انتخاب کردید؟
 فرهنگنامه کینگ فشر حدود ۱۰۰۰ مقاله یک تا چهار صفحه ای تشکیل داده است که بطور کلی برای آشنی گفته اند. این مقالهها موضوعهای علمی، تاریخی، جغرافیایی و اجتماعی را پوشش می دهند. و بطور خلاصه به تاریخ علم و زندگی دانشمندان و شخصیت های مهم تاریخی اشاره دارند. هر مقاله این فرهنگنامه به چند بخش تقسیم شده که به نام تصویرهای توضیحی می خوانند. که در بیشتر مقالهها فقط به چند جمله ای توضیحی اشاره می کنند. بلکه خود نیز مفهوم را به خواننده منتقل می کنند. بهترین توصیف از این فرهنگنامه در مجله Journal School Library چاپ شده است. علاوه بر روزنامه بودن، تعداد نوری که بین اطلاعات فرهنگنامه ای پیشین ساخته است. این جالبترین ویژگی برای ویژگی های این فرهنگنامه این توان مسودت نیز خلاصه کرد.

ساختار غیر متمرکز در نگارش مقالهها، ساختار موضوعی (المانی در آرایش مقالهها، کار گرفتن تصویر برای انتقال مفهوم، گوناگون بودن مقالهها، به روز بودن فرهنگنامه فرمودید. به ترجمه صرف فرهنگنامه کینگ فشر اکتفا کردید و اما در حد ممکن به بازوایح دوباره و مناسب سازی آن برای استفاده نوجوانان ایرانی پرداخته اند. دلیل و انگیزه گروه ای این کار چه بود؟

فرهنگنامه کینگ فشر مانند دیگر فرهنگنامه های که در کشورهای غربی به می شود، تولید آن برای نوجوان ایرانی مناسب باشد، با نیازهای نوجوانان آن کشور سازگار است. اغلب این فرهنگنامه ها موضوعی فرهنگی خاص جامعه غربی پرداخته اند. حتی در زمینه موضوعی علمی که به گمان برخی جنبه جهانی در عام دارند، با نگاهی خاص به نیازها و فرهنگ آن جامعه نوشته شده اند. برای مثال، در این فرهنگنامه ها به جغرافیای کشورهای غربی بیشتر پرداخته می شود. جغرافیای کشورهای دیگر در وجه دوم اهمیت قرار

کتابهایی که موضوع آنها کلیات فرهنگ، علوم اجتماعی، علوم و فنون هنر، ادبیات و... است، به واسطهٔ ترسیمی تولید می‌شود. روش سنتی مراحل خاصی دارد که از تألیف، تصنیف، گرافیک و ترجمه تا بحث آماده‌سازی شامل جلدپوشی، روپوش، لایوگرافی، مونتاژ و چاپ را دربر می‌گیرد. اما امروز پس از تألیف، تصنیف و ترجمه، بحث آماده‌سازی اطلاعات به شیوه الکترونیک مطرح است. نشر الکترونیک و کتاب الکترونیک (e-book) که حاصل ورود تکنولوژی اطلاعات (IT) در جهان امروزه، عبارتند از: عموماً خود را دارند و در این باره نظر به‌دقیقه‌ای تخصصی سازمان فن حرف اول را می‌زند. علیرضا شامول، مدیر مؤسسهٔ تیانیک از این متخصصان است که مدبرهٔ دکتری الکترونیک از دانشگاه ساری انگلستان دریافت کرده است. وی در گفت و گویی با نشریه کتاب هفتک، مفهوم IT نشر الکترونیک، e-book و تاریخچهٔ ورود آنها به ایران شرح داده که در پی می‌آید.

با توجه به مسائل مطرح شده دربارهٔ تکنولوژی اطلاعات، نشر الکترونیک و e-book، کدام چه مفهومی دارند و چگونه یا یکدیگر ارتباط می‌یابند؟ نشر الکترونیک (Information Technology) دلمه روسی از علوم و اطلاعات می‌شود که به انتقال، نگهداری و استفادهٔ راحت از اطلاعات می‌بندد. به عنوان مثال برای دریافت مجوز، جمع‌آوری اطلاعات و چاپ مطالب یک روزنامه یا مجله هزینه‌های مادی و معنوی فراوانی صرف می‌شود تا توزیع آن نشریه پس از چاپ، آن هم در سطح محدود امکانپذیر شود. اما به کمک IT در فضای وب، با حداقل زمان و هزینهٔ مجوز بسیار کم و در هزینهٔ مردم نیز کمی توانسته به مقصد آماده شده که در روزی e-book گرفته شد. سراسری پیدا کنند. نشر الکترونیک و کتاب الکترونیک هم معنایی استفاده از IT هستند. در حقیقت به مفهوم وجود ندارد بلکه به اطلاعات نشر که از طریق ابزار و تکنولوژی داده می‌شود، IT نشر الکترونیک گفته می‌شود. e-book همان نشر الکترونیک کتاب تولید شده است که تولید آن روشهای مختلفی به کار رفته می‌شود. کتابهای چاپ شده می‌توانند به فرم الکترونیک روی لوحهای فلز شده یا حتی فضای وب قرار گیرند تا آن‌ها به نحو راحت‌تر و مطمئن‌تری استفاده شوند. e-book امکان‌پذیر کردن اطلاعات شامل می‌شود یا آنکه معانی کتاب باید در ابتدا، الکترونیک باشد؟ هر دو روش صحیح است و یکی می‌خواهد اطلاعات را در فضای الکترونیک وارد کند، ابتدا آنها را باید سپس اسکن، OCR (Optical Character Recognition) می‌کند. OCR

گفت و گو با دکتر علیرضا طالب پور مدیر مؤسسه تیانیک

از کتاب سنتی تا e-book

کتابهایی که موضوع آنها کلیات فرهنگ، علوم اجتماعی، علوم و فنون هنر، ادبیات و... است، به واسطهٔ ترسیمی تولید می‌شود. روش سنتی مراحل خاصی دارد که از تألیف، تصنیف، گرافیک و ترجمه تا بحث آماده‌سازی شامل جلدپوشی، روپوش، لایوگرافی، مونتاژ و چاپ را دربر می‌گیرد. اما امروز پس از تألیف، تصنیف و ترجمه، بحث آماده‌سازی اطلاعات به شیوه الکترونیک مطرح است. نشر الکترونیک و کتاب الکترونیک (e-book) که حاصل ورود تکنولوژی اطلاعات (IT) در جهان امروزه، عبارتند از: عموماً خود را دارند و در این باره نظر به‌دقیقه‌ای تخصصی سازمان فن حرف اول را می‌زند. علیرضا شامول، مدیر مؤسسهٔ تیانیک از این متخصصان است که مدبرهٔ دکتری الکترونیک از دانشگاه ساری انگلستان دریافت کرده است. وی در گفت و گویی با نشریه کتاب هفتک، مفهوم IT نشر الکترونیک، e-book و تاریخچهٔ ورود آنها به ایران شرح داده که در پی می‌آید.

با توجه به مسائل مطرح شده دربارهٔ تکنولوژی اطلاعات، نشر الکترونیک و e-book، کدام چه مفهومی دارند و چگونه یا یکدیگر ارتباط می‌یابند؟ نشر الکترونیک (Information Technology) دلمه روسی از علوم و اطلاعات می‌شود که به انتقال، نگهداری و استفادهٔ راحت از اطلاعات می‌بندد. به عنوان مثال برای دریافت مجوز، جمع‌آوری اطلاعات و چاپ مطالب یک روزنامه یا مجله هزینه‌های مادی و معنوی فراوانی صرف می‌شود تا توزیع آن نشریه پس از چاپ، آن هم در سطح محدود امکانپذیر شود. اما به کمک IT در فضای وب، با حداقل زمان و هزینهٔ مجوز بسیار کم و در هزینهٔ مردم نیز کمی توانسته به مقصد آماده شده که در روزی e-book گرفته شد. سراسری پیدا کنند. نشر الکترونیک و کتاب الکترونیک هم معنایی استفاده از IT هستند. در حقیقت به مفهوم وجود ندارد بلکه به اطلاعات نشر که از طریق ابزار و تکنولوژی داده می‌شود، IT نشر الکترونیک گفته می‌شود. e-book همان نشر الکترونیک کتاب تولید شده است که تولید آن روشهای مختلفی به کار رفته می‌شود. کتابهای چاپ شده می‌توانند به فرم الکترونیک روی لوحهای فلز شده یا حتی فضای وب قرار گیرند تا آن‌ها به نحو راحت‌تر و مطمئن‌تری استفاده شوند. e-book امکان‌پذیر کردن اطلاعات شامل می‌شود یا آنکه معانی کتاب باید در ابتدا، الکترونیک باشد؟ هر دو روش صحیح است و یکی می‌خواهد اطلاعات را در فضای الکترونیک وارد کند، ابتدا آنها را باید سپس اسکن، OCR (Optical Character Recognition) می‌کند. OCR

به معنی تشخیص حروف به روش نوری یا الکترونیکی است که در آن تکا تک حروف توسط کامپیوتر خوانده می‌شود. در این روش، جست‌وجو و پردازش اطلاعات و به‌دقیقه‌ای دیگر از مسئلهٔ حروف منقسمی استفاده است. روش دوم آن است که مجموعاً اطلاعات کتاب یا مجله روی کامپیوتر اسکن می‌شود. این روش معمولاً برای نسخه خطی یا تصاویر و اسناد به کار می‌رود. به این صورت که نسخهٔ روی کامپیوتر مشاهده می‌شود و دیگر قابل پردازش نیست.

کدام یک از این روشها ارجح هستند؟ اگر فقط اسکن مطالب موجود باشد، تنها یک فایل تصویر هست که کامپیوتر نمی‌تواند درون آن را تشخیص دهد مگر

است در حالی که حروف در زبانهای دیگر یا یکدیگر جدا هستند و کمک برنام‌ه به سرعت تشخیص داده می‌شوند. سوسن اختلاف در زبانها، کارتنوها و جستجوی ماوس دیگران است. اگر چه اخیراً کارهای خازین برای ایجاد دسته‌بندی را به لحاظ محدود بودن تعداد پردازش‌ها و ابزارهای به کار رفته در این زمینه بسیار ضعیف هستند.

پارامترهایی که تصویر را به e-book تبدیل می‌کنند یعنی همان OCR. اگر هم برنامه اجرا شود فقط تصویر مفید است. با این روش می‌توان با حفظ ارزش اطلاعات به اصل سند مراجعه کرد اما داخل اسکن فایل دسترسی نیست. اگر از همان ابتدا حروف به فرم الکترونیک تهیه شوند، تحلیل، جست‌وجو و طبقه‌بندی اطلاعات راحت‌تر صورت می‌گیرد که قطعاً کاربرد بهتر و بیشتری نیز خواهد داشت. آیا نشر الکترونیک در ایران با دنیا مقارنت است؟ بله، چند تفاوت اصلی دارد. اول تبدیل صدا به Text است. برنام‌ه‌های برای متون زبان انگلیسی به نام voice recognition (تشخیص صدا) وجود دارد که پس از تشخیص، صدا را به متن تبدیل می‌کنند. پس از آن مرحله، محتوا داخل فایلها یا بانکهای می‌رود و قابل پردازش و ESB می‌شوند. دیگر آنکه متن کتابهای انگلیسی، OCRهای قوی دارند که حتی دست‌نوشته‌ها را به e-book تبدیل می‌کنند. فقط زبان انگلیسی بلکه زبانهای نزدیک به انگلیسی به راحتی روی کامپیوتر، الکترونیک و قابل پردازش می‌شوند. اما هنوز در ایران خوب وجود ندارد که اطلاعات را به e-book تبدیل کند. چون پیوسته بدون حروف فارسی تا حدودی کار را سخت کرده

کتابخانه الکترونیکی

کنکره

آزاده سیدین

چند دهه قبل که نسل اول کامپیوترها به بازار آمد، محققان حتی تصور نمی‌کردند بتوانند به مدد این تکنولوژی، منابع اطلاعات مورد نیازشان را بیابند. خوشبختانه پیشرفت روزافزون کامپیوترها و ورود آن فناوری اطلاعات به طور عموماً به دفعی پیوست و امروز پژوهشگران معتقد به واسطهٔ وجود دنیای اینترنت، یافتن اطلاعات بنیادی مورد نیاز تحقیقات آسانتر است. نام گوگل در دنیای اینترنت برای همهٔ ما شناخته شده است. گوگل یک موتور جست‌وجو است که کلمات و عبارات را در بانک اطلاعات خود جست‌وجو می‌کند. محققان عمومی می‌توانند با دادن کلمه e-book به گوگل، به میان هزاران هزار کتابخانه الکترونیک راه می‌یابند. کتابخانه‌هایی که خود به تعداد بسیار از کتابخانه‌ها دیگر لینک شده‌اند و هر آنچه از کتاب اطلاعات مورد نیاز است، در خود جای داده‌اند.

تعداد کتابخانه‌های الکترونیک که امروز با نامهای مختلف رقیب، مجازی و یا مجری می‌شوند، بسیار است. از کتابخانه‌های دانشکده‌ها گرفته تا مؤسسات و مراکز علمی سراسر جهان. کتابخانه دیجیتال کلیر که به نام آن برای همهٔ محققان و دانشکده‌ها آشنا است، در ایالات متحده آمریکا واقع شده. راه عبور از میان امواج الکترونیک و رساندن به انبوهی از کتابها، روزنه‌ها و مقالاتی است که به موضوعهای علمی و غیرعلمی مختلف غفلت دارند. شاید باور این نکته سخت باشد، پشت همین نشانی ساده، دنیایی از اطلاعات نهفته است که هر کدام می‌توانند راهگشای هزاران مسئله حل شده باشند. به راستی ادعای دکتر بیلیگرن، یکی از کتابداران کتابخانه کلیر، صحیح است که می‌گوید: «این کتابخانه توانمندترین کتابخانه دنیاست که در قدمی‌ترین مؤسسات قرار گرفته». کتابخانه الکترونیک کلیر، که بیش از ۳۰ میلیون عنوان چاپی داده که مخزن آن شامل بیش از ۹ میلیون کتاب و پرینت انواع منابع اطلاعات، ۱۷ میلیون سند ثبت اعتراضات، ۱۲ میلیون عکس، ۷۸ میلیون نقشه و ۲۸ میلیون نسخه خطی است. اگر چه حجم بالای اطلاعات چیست و جوی آن را مشکل می‌کند اما به مدد علوم کامپیوتری این مشکل در کتابخانه‌های الکترونیک حل شده است. در این کتابخانه‌ها از جمله کتابخانه کلیر، به منابع اطلاعات به کمک موتورهای نام بردند، شاگت (ISBN)، هر واژه از اطلاعات مورد نظر به راحتی جست‌وجو می‌شوند.

معرفی کتاب

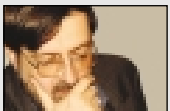
آموزش تصویری طراحی چاپ سیلک اسکرین با فتوشاپ مؤلفان: حمید شمس، مژده طاهیان، سیده شفق امام جمزه، انتشارات نشرات بصائر، ۳۰۰۰ نسخه، ۳۷۲ صفحه، ۳۳۰۰ تومان

یکی از عرصه‌های پیشاز علم کامپیوتری، گرافیک یا طراحی کامپیوتر است. به طوری که فنی‌ترین و جدیدترین فناوری کامپیوتری در خدمت این هنر قرار می‌گیرد. کاربرد کامپیوتر در صنعت چاپ سیلک اسکرین نیز یکی از شاخه‌های گرافیک کامپیوتری است. این توجه به نمونه‌های جدید چاپ شده روی پارچه‌ها، ظروف، دیواره‌های تبلیغاتی و... می‌بینیم که با ورود کامپیوتر در عرصه چاپ، تحول اساسی در این صنعت به وقوع پیوسته است. اما آنچه تا امروز با کمک کامپیوتر، هر اثر چندرنگ هنری را می‌توان تک‌رنگ و چاپ کرد. در حالی که استفاده از کامپیوتر در طراحی چاپ، یکی از زبانه‌های مهم در صنعت است. ولی به گفته مؤلفان کتاب حاضر، مأموریت‌ها تاکنون با تخصصی در این زمینه دست‌نرفته است. مجموعهٔ آموزش تصویری طراحی چاپ سیلک اسکرین با فتوشاپ، حاصل تجاربات موجود دربارهٔ کامپیوتر در طراحی چاپ است که به صورت جزوه آموزشی به مدد هشت سال در چند دانشگاه در رشته طراحی و چاپ پارچه تدریس شده است.

برنامه نویسی با پاسکال مؤلف: حبیب‌اوج باقرود- جانگال لیو، مترجم: مهتدی حسین، ابراهیم‌زاده قلم، انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر (فنی تکنیک تهران)، ۳۰۰۰ نسخه، ۶۰۰ صفحه، ۲۵۰۰ تومان

تکنولوژی الکترونیک انقلابی پیش از چند سال پیش اختراع شد. در طبع دنیا به سرعت یک تکنولوژی با چنین سرعت تغییر آهسته آهسته یافته و پیشرفت خود است. هم اکنون کامپیوتر در تمام جوانب زندگی ما نقش اول را بازی می‌کند. کامپیوترها در تمام عملیات بانکی، کنترل گزارشهای مالیات و پرداخت و کنترل صورت‌های ماهی موجود در دستگاههایی که از آن خرید می‌کنیم مورد استفاده قرار می‌گیرند. از کامپیوترها برای کنترل پرواز هواپیما، تنظیم فریادهای تولید یک کارخانه شیمیایی و تجزیه و تحلیل نتیجه از آزمایشهای فیزیکی نیز استفاده می‌شود. استفاده از دستگاه الیپتیک، کتاب برنام‌نویسی با پاسکال را به منظور آشنایی دانشجویان و هر هنرمندی فراموش نماند. کامپیوتر تألیف کرده، با توجه فصل اول کتاب مجموعه‌ای از ویژگیهای زبان پاسکال را در بر دارد که برنام‌نویسی به کمک آنها می‌تواند برای برخی از کارها، برنامه‌نویسی در فضاهای مورد استفاده تا زمانهٔ آنچه که ویژگی بیشتر زبان پاسکال نام دارد. از قبل زبانهای برنامه‌نویسی، تعریف تابع داده‌های ساخت‌یافته و... مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

شرحی ایرانی بر نقد قوه حکم کانت
دکتر سیدمحمد رضا حسینی بیشتی؛
استاد فلسفه دانشگاههای تهران و
علامه طباطبایی

انتشارات هرمس ترجمه دو کتاب آلمانی از بنده را زیر چاپ دارد. اولی «حقیقت و روش» آلمانی است و دومی کتابی است از ولفگانگ شادوالت با عنوان «سرآغازهای فلسفه در یونان».

علاوه بر این دو کتاب، شرحی نیز بر نقد قوه حکم، اماتئول کانت فیلسوف قرن هجدهم آلمان نوشته‌ام که به احتمال قوی بخش اول آن به صورت کتابچه‌ای از سوی فرهنگستان هنر منتشر خواهد شد. اما قصد دارم کل این شرح از جهت انتشار به انجمن حکمت و فلسفه ایران بپردازم.

مفاهیم جامعه شناسی در حوزه‌های مختلف

دکتر مرتضی کامی، جامعه شناس
 اخیراً ترجمه دو عنوان کتاب را به نشر نی سپرده‌ام که به احتمال قوی در صورت مساعد بودن شرایط، در آینده نه چندان دور منتشر خواهند شد. اولی کتابی است با عنوان «جامعه‌شناسی بیماری و پزشکی» نوشته کلودین هرسلسلیک که همکاری من در گردان این کتاب دکتر لورانس «دناکتی» بوده است. کتاب بعدی «مجموعه مفاهیم بودیسم مبتدیان» اثر کریستی یئو و اولیوه فورتن است.

گریز دنیای امروز به معنویت

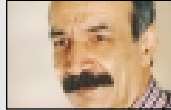
مصطفی ملکان دین پوره
 کتاب «گریز معنوی» را که در آن به بیان دلایل و علل دین‌گریزی و دین‌گرایی در جهان معاصر پرداخته شده، برای انتشار به نشر صراط سپرده‌ام.
 این کتاب حاصل گفت و گوهای من با آقایان محمد حسین سیفی و فرشاد مودرنی است. علاوه بر این قرار است مجموعه چهل سخنرانی بنده مربوط به سالهای اخیر پیرامون معرفت‌شناسی دینی، فلسفه، فرهنگ و... در

دکتر سیدمحمد تقی عشق، اقبال و دیگران

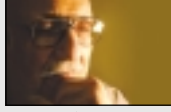
دکتر سیدمحمد تقی (ماکان) اقبال شناس
 اخیراً کتابی را زیر قفسور صابر اقبال‌شناس مشهور پاکستانی با عنوان «اقبال و کی‌بر که گور به فارسی برگردانده‌ام. صابر در این کتاب به بررسی تطبیقی اندیشه‌های زیباشناختی اقبال و متاله داملاری، کی‌بر که گور پرداخته است. انتشارات یادآوران قرار است این کتاب را منتشر کند. در حوزه اقبال‌شناسی کتاب دیگری را به «اقبال آکادمی» پاکستان سپرده‌ام با نام «اقبال و ده چهره دیگر» در این کتاب یک بررسی تطبیقی بین اقبال و عرفان، فلاسفه و اندیشمندان دیگری چون منصور حلاج، مولوی، سهروردی، هرمان‌سه، محمدعلی جناح، آنه ماری شیل و دیگران انجام داده‌ام.

همچنین پس از تصحیح و حاشیه‌نگاری بر دیوان سنایی، کتابی را در شرح و بررسی تطبیقی عاشقانه‌های سنایی نوشته‌ام که قرار است به زودی از سوی نشر نگاه منتشر شود. عنوان این کتاب «ستایش عشق» است. علاوه بر این از کتاب «سفره حکیمی» که از پرسیدن باقی نمانده نوشته گو رامین زابری انتشار به نشر قفسور سپرده‌ام.

داستانهایی در نو جیب خالی؛

علی اصغر شیرزادی، داستان نویس
 اخیراً شش داستان را در قالب یک کتاب به نشر افق سپرده‌ام به صورت مجموعه داستان تحت عنوان «یک سکه در نو جیب» منتشر شود. البته این داستانها پیش از این در مطبوعات، به ویژه مجلات تخصصی ادبیات داستانی منتشر شده‌اند.
 علاوه بر این در اواسط کار نوشتن رمانی هستم که هنوز نه‌بهمی بر آن گذاشته‌ام و نه با ناشری در مورد آن صحبت کرده‌ام اما در مورد ساختار آن می‌توانم به رویکردهایی «چنانچه آن اشاره کند که زیرساختی از طنز - و نه فکاهی - دارد».

جریان سازان تفکر غرب

ابو تراب سیراب، مترجم
 پس از انتشار ترجمه من از کتاب «سنایی، زیدالنسی» فریدریش یولیهام نیچه، از سوی نشر مرکز، مشغول ترجمه کتابی هستم نوشته شلرگ که اختلافاً عنوان شناخته‌شده‌تر آن «تفکر غرب» است. این پژوهشگر

انگلیسی در کتاب خود علاوه بر جمع آوری و انتشار نامه‌های نیچه به نشران و دوستانش، شمارگان کتابهای نیچه در زمان حیات و دست‌نوشته‌های او در کل زندگی نیچه را شرح داده است. از نیچه که بگذریم، فعلاً دو کتاب را به نشر چشمه سپرده‌ام و در ترجمه هر دو کتاب با آقای فریدراده مهر همکار بوده‌ام. اولی کتابی است با عنوان «هارتین لوتر» نوشته هلیگو لوترین و دیگری یک بخش از سه‌گانه مشهور «کشف ذهن» نوشته والتر کرافمن است با عنوان «هگل، کانت و گوته».

کرافمن در این سه‌گانه اندیشه‌های ۹ تن از جریان‌سازان تفکر غرب یعنی «نیچه، هیدلگر و پوپر» و فروید، آدلر و پوپر» و «هگل، کانت و گوته» را به چالش کشیده است.

دو کتاب از پدر علم نوین

دکتر کاظم معتمدنژاد، مدرس ارتباطات
 مرکز پژوهشهای ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی کتابی از بنده درباره سیر تاریخی تکنولوژی‌های ارتباطی در دست انتشار دارد. این کتاب با عنوان اصلی «تکنولوژی‌های نوین ارتباطی» به روند تاریخی نهادهای حقوقی و کاربردهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی علم ارتباطات می‌پردازد.

نام کتاب دیگر «حقوق حرفه‌ای روزنامه‌نگاران» است که از آینده‌ای نه چندان دور از سوی مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها منتشر خواهد شد.

اناهیتا در اسطوره‌های ایرانی

دکتر سوزان کویری، زبان‌شناس، پژوهشگر و مترجم
 در حال حاضر سرگرم نوشتن کتابی هستم با عنوان «درآمدی بر زبان و ادبیات فارسی». هدف از نگارش این کتاب، آشنا کردن دانشجویان دانشگاهها با پیشینه و تحولات زبان و ادبیات فارسی است.

کتاب دیگری از من به نام «اناهیتا در اسطوره‌های ایرانی» در انتشارات قفقوس به چاپ خواهد رسید. موضوع این کتاب درباره ایزدبانویی از تبار خدایان کهن است که مظهر پاکیزگی و زیبایی و درخشندگی است. او نماد آلهای سرسبز جهان است. قدمت پرستش از ایزدبانو به پیش از زرتشت می‌رسد. از این روحانی شگفتی‌نیت است که در اوستا، کتاب مقدس زرتشتیان، سرودی شکوهمند به او پیشکش شده است. در این سرود، «اناهیتا» گونه‌زیر توصیف شده است: «اناهیتا دو شیره‌ای است زیبا، بالا بلند و آوازه‌نژاد. او سووار بر گرونی‌ای است که آن را چهار اسب سپید رهوار می‌کنند. اسپهبدی که نماد باد و باران و آبر و نگرگ اند».

شائیه آخر

آخری کلیدی درباره نقد شعر
 دکتر ابوالقاسم سری کتاب «نقد شعر» قدامت این جعفر، به تصحیح بوریس بوئی باکر از عربی به فارسی برگردانده است. این کتاب به زودی از سوی نشر پرنس (آبادان) به روی پیشخوان کتابفروشی‌ها خواهد رفت. همین ناشر زمانی از ریچاره رایت، نویسنده انگلیسی را با عنوان «خانه‌زاد» در دست چاپ دارد. مترجم «خانه‌زاد» سعید باستانی است.

در ذکر پنج امام معصوم (ع)
 مجلد دوم از کتاب «انوار جاویدان» نوشته سید مختار میرعظمی به زندگی و افکار پنج امام معصوم می‌پردازد. البته جلد اول این کتاب یک سال پیش در شرح زندگی و رویدادهای پنج معصوم اول منتشر شده بود.

انتشارات پیام آزادی این کتاب را همین هفته بازار نشر خواهد کرد. این ناشر همزمان با انتشار کتاب «انوار جاویدان» دو کتاب دیگر را در حوزه مباحث مربوط به خانواده در اسلام، منتشر خواهد کرد. اولی کتابی است با عنوان «آزمون انتخاب همسر» نوشته محمدرضا محقق و دومی اثری است از محسن غفاری با نام «همیان زناشویی در اسلام».

خدا حافظی با درختان سرو
 مرگان شیخی داستان زندگی و مصائب حضرت زینب(س) را در قالب رمانی با عنوان «خدا حافظ درختان سرو» به زودی راهی بازار نشر خواهد کرد. انتشارات قدیانی، عهده‌دار چاپ و نشر این کتاب است.

علم اقتصاد و مطالعات خانواده
 درآمدی بر روش‌شناسی علم اقتصاد، اثری نو تحقیقی از بدالله دادگر است که نشر نی آن را هفته آینده در حجمی ۳۳۶ صفحه‌ای راهی بازار نشر می‌کند.
 همین ناشر همزمان با انتشار «روش‌شناسی علم اقتصاد» کتابی از جان برناردز را با ترجمه حسن قاسمیان منتشر خواهد کرد. این کتاب «درآمدی بر مطالعات خانواده» نام دارد.

ایران در عصر قزاق
 «قزاق» عنوان کتابی است در مورد وضعیت سیاسی اجتماعی، اقتصادی و... ایران در عصر رضاخان میرنچ. محمود پورشالچی مطالب این کتاب را بر اساس اسناد وزارت خارجه فرانسه گردآوری کرده است.

«قزاق» از سوی نشر مروارید همزمان با کتاب «طلیعه جدید در شعر معاصر فارسی» راهی بازار نشر خواهد شد.

به دنبال مارکوپولو
 «به دنبال مارکوپولو» عنوان کتابی است از جیم جونس که بی‌تا ششمینی آن را به فارسی برگردانده. انتشارات قفقوس اواخر هفته آینده این کتاب را به همراه «به دنبال ژولیوس سزار» نوشته استفانی مورینو، با ترجمه شورا منزوی راهی بازار نشر خواهد کرد.

انتشارات قفقوس این دو کتاب را در ادامه سری کتابهای «به دنبال...» و برای نوجوانان منتشر می‌کند که پیش از این دو کتاب از آن یا عناوین «به دنبال اسکندر» و «به دنبال علاءالدین» به بازار کتاب عرضه شده است.

تاریخ ریاضیات به روایت شهبازی
 «نگاهی به تاریخ ریاضیات در ایران» عنوان کتابی است از پرویز شهبازی که انتشارات علمی فرهنگی مسئولیت انتشار آن را بر عهده دارد.
 همین ناشر، کتابی از لارنس کوپ را با عنوان «اسطوره» در دست چاپ دارد که دکتر محمد دقتانی آن را ترجمه کرده است.

مطالعاتی درباره شریفی
 «داستانهای پاشنه طلا» مجموعه داستانی دو جلدی در حوزه طنز از شهرام شریفی است که انتشارات قدیانی به زودی آن را منتشر خواهد کرد.